

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67)

Januar 2024

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67)

Denne vejledning er udarbejdet af Landbrugsstyrelsen i 2024

Foto: Ivan Mandrup Kjær
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbt.dk
Landbrugsstyrelsens hjemmeside: <https://lbt.dk/>

ISBN 978-87-7120-177-2

Indhold

1.	Velkommen.....	5
1.1	Nyt i denne vejledning	5
1.2	Kort om Pleje af græs- og naturarealer.....	5
1.3	Hvem gælder vejledningen for?	7
1.4	Vigtige frister og datoer.....	7
2.	Hvem kan søge om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer?.....	8
3.	Betingelser for at få tilskud.....	9
3.1	Krav til plantedække	9
3.1.1	Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning.....	9
3.1.2	Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt.....	9
3.1.3	Vælg mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning	10
3.1.4	Generelle betingelser for afgræsning.....	10
3.1.5	Slåning af plantedækket ved forpligtelse til afgræsning.....	11
3.2	Forpligtelse til slæt.....	12
3.3	Hvad må du ikke på tilsagnsarealet	13
3.3.1	Gødkning	13
3.3.2	Brug af plantebeskyttelsesmidler	13
3.3.3	Omlægning	13
3.3.4	Tilskudsfordring.....	13
3.4	Information om tilsagnet på erhvervsmæssig hjemmeside	14
4.	Hvordan må og skal du anvende dit tilsagnsareal?	15
4.1	Hvad kan indgå i det tilskudsberettigede areal?	15
4.2	Hvad kan ikke indgå i det tilskudsberettigede areal?	16
4.3	Hvornår er arealet plejet tilstrækkeligt?	17
4.3.1	Slæt	17
4.3.2	Synligt afgræsset	17
4.3.3	Fast græsningstryk	18
4.4	Ekstensiv græsning	21
5.	Kombinationsmuligheder med andre ordninger og sammenhæng med konditionalitet.....	24
5.1	Tilsagn, der ikke kan kombineres med denne ordning.....	24
5.2	Grundbetaling til projektarealer (tidligere undtagelsen i artikel 32)	24
5.3	Sammenhæng med konditionalitet	25
5.3.1	GLM 8 – mindstekrav om 4 pct. ikke-produktive elementer	25
5.4	Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug	26
5.4.1	Bevoksede arealer uden fredskovspligt	26
5.4.2	Kombination med tilsagn til skovrejsning	26
5.4.3	Arealer med fredskovspligt	26
5.5	Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal	27
6.	Ansøgning om nyt tilsagn.....	28
6.1	Du kan læse om ansøgning af nye tilsagn i ny vejledning.	28

7.	Anmodning om udbetaling af tilskud.....	29
7.1	Frister.....	29
7.2	Krav til ansøgning om udbetaling.....	29
7.2.1	Sådan beregnes de 20 pct. fleksibilitet	29
7.2.2	Valg af afgrødekode ved udfyldelse af fællesskemaet.....	31
7.2.3	Generelt om udbetaling	32
8.	Kontrol og sanktion.....	34
8.1	Kontrol i forhold til markblokke.....	34
8.2	Satellitbaseret kontrol	34
8.3	Kontrol på stedet.....	34
8.4	Kontrol med geo-refererede billeder	35
8.5	Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner	35
8.5.1	Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse.....	36
8.5.2	Overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser	36
8.5.3	Hvordan beregner vi din sanktion?	36
8.5.4	Eksempler på beregning af sanktion.....	38
8.5.5	Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse.....	42
8.5.6	Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser	43
9.	Producentstifte.....	44
9.1	Producentstifte/ophør af tilsagn	44
9.1.1	Frist for producentstifte	44
9.1.2	Hvad skal overdrager gøre?	44
9.1.3	Hvad skal erhverver gøre?.....	45
9.1.4	Når du indtræder i et tilsagn.....	45
9.2	Når vi konstaterer overtrædelser ved en kontrol	45
10.	Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet	47
10.1	Bortfald af tilsagn	47
10.2	Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer	47
10.3	Ekspropriation og jordfordeling	48
10.3.1	Ekspropriation	48
10.3.2	Jordfordeling	49
10.4	Revisionsklausul	49
10.5	Suspension	49
10.6	Oplysningspligt	49
10.7	Dispensation	50
10.8	Force majeure og usædvanlige omstændigheder.....	51
10.9	Indsamling og offentliggørelse af data	52
10.9.1	Brug af data i ansøgningsskemaet	52
10.9.2	Opbevaring af kontroloplysninger	52
10.9.3	Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?	52
10.9.4	Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data	52
10.10	Klagemuligheder.....	52
11.	Retsgrundlag.....	54
	Bilag 1.Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs- og naturarealer .	55
	Bilag 2.Sanktionering ved overskridelse af 20 % fleksibilitet.....	60

1. Velkommen

Denne vejledning beskriver betingelserne for ordningen Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyper 66 og 67).

Ordningen er omfattet af Landdistriktsprogrammet og medfinansieret af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

Denne version af vejledningen er som udgangspunkt kun relevant for dig, der har eksisterende tilsagn 66 eller 67 og skal søge om udbetaling i 2024.

Nye femårige tilsagn søges i 2024 under ordningen til pleje af græs- og naturarealer, som hører under CAP-planen 2024. Der findes en særskilt vejledning til disse tilsagn, "Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyper 66 og 67)".

1.1 Nyt i denne vejledning

Samhegning med Ekstensivering med slæt

I 2024 kan du sætte græsningsdyr på arealer, der får tilskud under bioordningen, Ekstensivering med slæt. Det betyder, at du fremover kan samhegne arealer med Ekstensivering med slæt og arealer med Pleje af græs- og naturarealer, hvis du har valgt kontrolmetoderne "synligt afgræsset" eller "ekstensiv græsning". Læs mere i [afsnit 3.1.3](#).

Ny kontrolmetode Ekstensiv græsning

I 2024 kan du vælge en ny metode til kontrol af forpligtelse til afgræsning. Den nye kontrolmetode "Ekstensiv græsning" indebærer at du selv dokumenterer græsningen via georefererede billeder i Landbrugsstyrelsens app. Denne kontrolmetode vil være bedre egnet til ekstensiv sommergræsning og helårsgræsning. Læs mere i [afsnit 4.4](#).

Visse bedrifter er undtaget fra delkrav GLM 8.1.2

Fra 2024 vil bedrifter være undtaget fra delkrav GLM8.1.2. om mindst 4 pct. ikke-produktive elementer, hvis der på bedriften er mere end 75 pct. af agerjorden, der anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm og fosfornorm på 0, og som ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende år. I de 75 pct. af agerjorden indgår også bedriftens arealer med pleje af græs- og naturarealer. Læs mere i [afsnit 6.2.1](#).

Producentkifteerklæring i fællesskema

Du vil fremover skulle tilgå fællesskemaet, hvis du skal producentkifte. Det betyder, at du både som overdrager og som erhverver skal markere producentkiftet for hver enkelt mark i fællesskemaet i stedet for som tidligere at skulle indsende en separat producentkifteerklæring. Læs mere i [afsnit 9](#).

1.2 Kort om Pleje af græs- og naturarealer

Formålet med ordningen er at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne naturarealer via ekstensiv landbrugsmæssig drift med årlig afgræsning eller slæt. Tilskuddet bliver derfor givet med henblik på at pleje værdifulde græs- og naturarealer med enten afgræsning eller slæt..

Tilsagnsperioden er 5 år, og du skal overholde betingelserne for ordningen i alle 5 år.

I hele tilsagnsperioden skal du hvert år anmode om udbetaling af tilskud i Fællesskemaet. Fristen for at anmode om udbetaling er i 2024 den 22. april, og fristen for at indsende ændringer til Fællesskemaet er den 17. maj 2023.

Tilskud med eller uden grundbetaling

Tilsagn 67 kombination med grundbetaling:

- 1.650 kr. pr. ha for pleje med afgræsning eller 850 kr. pr. ha for pleje med slæt.
- Mulighed for at kunne søge grundbetaling – vælges fra år til år, men satsen på pleje af græs- og naturarealer er det samme hvert år
- Du kan kun vælge kontrolmetoden "synligt afgræsset", hvis du vælger græsning
- Som en undtagelse kan du vælge fast græsningstryk eller ekstensiv græsning, hvis du søger grundbetaling til projektarealer (læs mere om grundbetaling til projektarealer)

Tilsagn 66 uden grundbetaling:

- 2.600 kr. pr. ha for pleje med afgræsning eller 1.050 kr. pr. ha for pleje med slæt.
- Kan ikke kombineres med grundbetaling
- Du kan hvert år vælge mellem fast græsningstryk, synligt afgræsset eller ekstensiv græsning med georefererede billeder, hvis du vælger græsning

Læs mere græsningsforpligtelserne i afsnit 4.

Afgræsning eller slæt?

Hovedkriteriet i ordningen er, at arealerne plejes med afgræsning eller slæt. Du vælger ved ansøgning om nyt tilsagn, om du ønsker enten forpligtelse til *afgræsning* eller forpligtelse til *slæt*.

Afgræsning:

Du skal hvert år vælge mellem, om arealet fremstår synligt afgræsset senest den 15. september, eller om arealet afgræsses med et fast græsningstryk i hele perioden fra 1. juni til 31. august, eller om arealet er omfattet af ekstensiv græsning med pligt til at billeddokumentere via Landbrugsstyrelsens app i november. Du vælger hvert år mellem de tre kontrolmetoder i Fællesskemaet, når du søger om udbetaling.

Slæt:

Der skal hvert år i perioden den 21. juni til den 15. september tages mindst ét slæt på arealerne.

Generelle kriterier og forpligtelser

- Det er et kriterie at dit tilsagnsareal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha.
- Det er et kriterie, at du som ejer eller forpagter har rådighed over dine tilsagnsarealer.
- Det er et kriterie, at det samlede ansøgte tilsagnsareal skal udgøre mindst 2 ha. Du er dog undtaget fra 2 ha reglen, hvis der på det ansøgte areal er mindst 0,10 ha af habitatnaturtyperne rigkær, kildevæld eller overdrev.
- Du er forpligtiget at foretage afgræsning med heste eller drøvtyggere.
- Du er forpligtiget at sørge for, at den foretagne afgræsning sker med et passende græsningstryk, så plantedækket opretholdes.
- Du er forpligtiget til ikke at sprøjte, gødske eller omlægge tilsagnsarealet.
- Du er forpligtiget til ikke at tilskuds fodre på arealet, bortset fra kalve under 6 måneder i kalveskjul og halm til strøelse.
- Du er forpligtiget til ved fast græsningstryk er der særlige hegningsregler.

Hjemmeside og nyhedsbrev

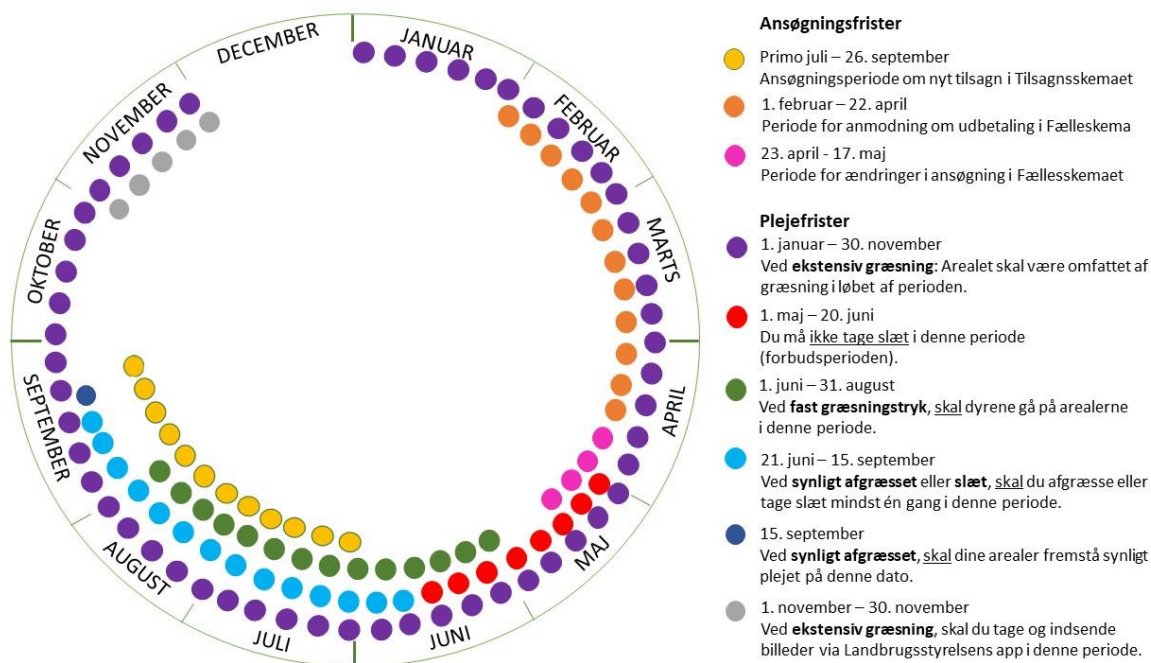
Du kan også læse om ordningen Pleje af græs- og naturarealer på plejegræs.dk og på Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#). Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på Landbrugsstyrelsens hjemmeside samt i Landbrugsstyrelsens nyhedsbreve. Du kan tilmelde dig nyhedsbrevene [her](#).

1.3 Hvem gælder vejledningen for?

Vejledningen gælder for dig, der fik tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer i perioden 2019 -2022 (type 66 og 67) og skal søge om udbetaling i Fællesskemaet i 2024. Landbrugsstyrelsen udsender i 2024 en vejledning for nye femårige tilsagn (tilsagnstyper 68 og 69), der vedrører pleje af græs- og naturarealer under den nye CAP-reformperiode. Der kan ansøges om nye tilsagn forventeligt omkring 1. juli 2024.

1.4 Vigtige frister og datoer

Du kan få et overblik over de vigtige tidspunkter og frister i ordningen Pleje af græs- og naturarealer i årshjulet eller tabellen nedenfor:

Vigtige datoer for 2024	Handlinger
2024	
1. januar – 30. november	<ul style="list-style-type: none"> Ved ekstensiv græsning: Arealet skal være omfattet af græsning i løbet af perioden.
1. februar	<ul style="list-style-type: none"> Fællesskemaet åbner i Tast selv.
22. april	<ul style="list-style-type: none"> Frist for indsendelse af fællesskema. Frist for anmodning om udbetaling, hvis du har eksisterende tilsagn.
3. maj	<ul style="list-style-type: none"> Frist for at sende ændringer til markblokke, hvis du skal være sikker på, at ændringerne bliver registreret inden fristen for indsendelse af ændringer til fællesskemaet.
1. maj – 20. juni	<ul style="list-style-type: none"> Du må ikke foretage slåning af arealet i denne periode (forbudsperioden).
17. maj	<ul style="list-style-type: none"> Frist for at vælge mellem fast græsningstryk, synligt afgræsset eller ekstensiv græsning. Frist for at ansøge om nedsat græsningstryk. Frist for ændringer til fællesskemaet – herunder ændringer til din anmodning om udbetaling af tilsagn. Frist for forsinket indsendelse af fællesskemaet – og forsinket ansøgning om udbetaling af eksisterende tilsagn. Frist for at anmelde producentskifte i fællesskemaet. Se afsnit 9 om producent-skifte.
1. juni	<ul style="list-style-type: none"> Frist for etablering af plantedække i det første tilsagnsår.
1. juni – 31. august	<ul style="list-style-type: none"> Ved fast græsningstryk: Dyrene skal være ude på arealet i denne periode.
1. juni – 15. september	<ul style="list-style-type: none"> Ved synligt afgræsset: Afgræsningen skal ske i denne periode.

21. juni – 15. september	<ul style="list-style-type: none"> • Ved slæt: Der skal være taget mindst ét slæt i denne periode, så marken fremstår synligt afgræsset 15. september.
21. juni – 30. november	<ul style="list-style-type: none"> • Ved ekstensiv græsning: Slæt og fladedækkende afpudsning er ikke tilladt i denne periode.
Primo juli – 26. september	<ul style="list-style-type: none"> • Ansøgningsrunden for nye tilsagn er åben.
1. september	Data fra Fugle & Natur trækkes til næste års HNV-kort.
1. – 30. november	Periode for hvornår du skal tage og indsende billeder via LBST's app ved kontrolmetoden for ekstensiv græsning.
1. december	Data fra Miljøportalen trækkes til næste års HNV-kort.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 2 om ordningen anvendelsesområde og indhold
- § 3 om definitioner
- §§ 8-9 om kriterier for støtteberettigelse
- §§ 13-14 og §16 om forpligtigelser
- § 25 om andre forpligtigelser
- § 33 om udbetaling af tilskud

2. Hvem kan søge om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer?

Du skal drive arealet som ejer eller forpagter ved tilsagnets begyndelse for at kunne søge tilsagn under ordningen Pleje af græs- og naturarealer. Hvis du har indgået en aftale med en anden person om afgræsning af arealet, men du stadig har rådigheden og det økonomiske ansvar for arealet, så er det dig, der kan søge eller opretholde tilsagnet på arealet. Der kan kun være én ansøger til ét areal. Bemærk, at hvis der både søges grundbetaling og tilsagn, skal det være samme ansøger, der søger begge tilskud.

Juridiske enheder i form af enkeltpersoner og selskaber som fx I/S, A/S, ApS og A.m.b.a. kan søge tilsagn. Bedriften omfatter alle de produktionsenheder, som drives under samme CVR-nummer.

Hvis du vil læse om love og regler

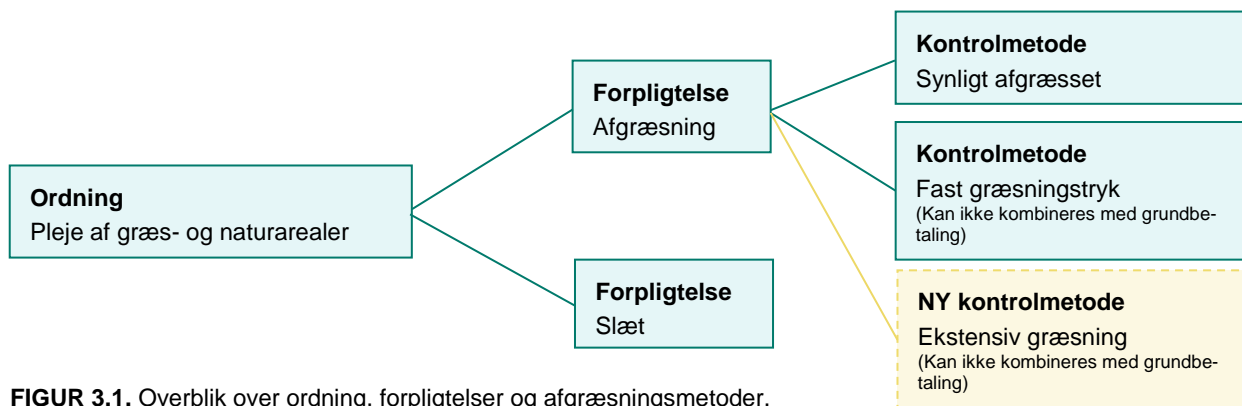
Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 9, stk. 1, nr. 2 om kriterier for støtteberettigelse

3. Betingelser for at få tilskud

Der er en række betingelser, du skal opfylde, når du har fået tilsagn. Det er både betingelser om pleje af arealerne (slæt eller afgræsning) og forbud fx mod brug af plantebeskyttelsesmidler og gødning. Se i afsnit 4.3 en forklaring af kontrolmetoder for de enkelte plejeindsatser.

Har du valgt forpligtelse afgræsning, skal du også vælge kontrolmetode ved anmodning om udbetaling i fællesskema. Dette kan være enten synligt afgræsset, fast græsningstryk, eller ekstensiv græsning. Du kan frit vælge hvilken kontrolmetode, du vil bruge fra år til år.

FIGUR 3.1. Overblik over ordning, forpligtelser og afgræsningsmetoder.

3.1 Krav til plantedække

Alle arealer med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer skal have et plantedække egnet til afgræsning eller slæt i hele tilsagnsperioden. Der er dog en undtagelse vedr. første tilsagnsår, idet plantedækket først skal være etableret 1. juni.

Du må ikke omlægge dit tilsagnsareal – heller ikke et eksisterende græsareal til nyt græs, så længe der er tilsagn på arealet. Vegetationen skal dække mere end 1/3 af overfladen i forhold til sort jord.

På dit tilskudsareal må der indgå delarealer under 1 ha, der ikke er plejet. Dette kaldes fleksibilitet. Flexibiliteten må maksimalt udgøre 20 % af den samlede mark, som ellers lever op til forpligtelserne om afgræsning eller slæt. (se mere i kapitel 4.1-2).

Arbejdsveje og markveje er tilskudsberettigede, hvis der er et plantedække, der lever op til ovenstående krav. Markveje og arbejdsveje er dog i nogle tilfælde ikke tilskudsberettigede under grundbetalingsordningen.

3.1.1 Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning

Søger du forpligtelse til afgræsning, skal arealet være egnet til afgræsning. Det betyder, at dyrene skal kunne afgræsse og færdes på arealet. Der må gerne være spredte forekomster af buske og træer på arealet, så længe der ikke er tale om skov. Der er tale om skov ved et areal på 0,5 ha med bevokset med træer der kan blive over 5 m høje med et kronedække på 10 pct. Hvis der er en træbevoksning, så skal plantedækket under bevoksningen kunne afgræsses, hvis du ønsker tilsagn til arealet. Naturligt forekommende arealer uden plantedække op til 1 ha kan medregnes under 20 % fleksibiliteten, hvis de indtegnes i Internet Markkort (IMK), og registreres som en småbiotop. Se mere i kapitel 4.1.

3.1.2 Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt

Søger du forpligtelse til slæt, skal arealet være egnet til slæt. Du skal tage mindst ét årligt slæt i perioden 21. juni til og med 15. september, og du skal fjerne det afslåede materiale. Der må gerne være spredte forekomster af buske og træer på arealet, så længe der ikke er tale om skov. Der skal blot være et plantedække under, og du skal kunne tage slæt under og imellem træerne og buskene, hvis du ønsker tilsagn til arealet. Områder på under

1 ha, hvor der ikke er et plantedække egnet til slæt, kan indgå i tilsagnet, hvis de lever op til reglerne om 20 pct. fleksibilitet. Modtager du grundbetaling skal det indtegnes i IMK registreret som småbiotop.

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til fugle og vildt.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du f.eks. skal bekæmpe kæmpebjørneklo, samt giftige eller aggressive ukrudtsarter. [Du kan søge dispensation via hjemmesiden www.plejegræs.dk](http://www.plejegræs.dk).

3.1.3 Vælg mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning

Hvis du har valgt forpligtelsen afgræsning (uanset hvilken tilsagnstype 66 eller 67), skal du hvert år vælge kontrolmetode ved forpligtelsen til afgræsning i fællesskemaet. Du kan vælge mellem tre kontrolmetoder:

- Synligt afgræsset 15. september ([afsnit 4.3.2](#).)
- Fast græsningstryk i perioden 1. juni til 31. august ([afsnit 4.3.3](#)) eller
- Ekstensiv græsning med dokumentationskrav i perioden 1. – 30. november efter tilsagnsåret ([afsnit 4.4](#))

Du skal angive i fællesskemaet for hver mark, hvordan du vil opfylde forpligtelsen til afgræsning. Du behøver ikke at vælge den samme metode til afgræsning i alle 5 tilsagnsår. Du skal vælge metoden inden ændringsfristen for fællesskemaet. Herefter kan du ikke ændre valget for det pågældende år, medmindre du får dispensation til det.

Hvis du også søger grundbetaling i årets fællesskema, kan du kun vælge synligt afgræsset. Som undtagelse kan du dog godt vælge fast græsningstryk eller ekstensiv græsning, hvis du søger grundbetaling til projektarealer under CAP-plansforordningens artikel 4.4.c. (tidligere artikel 32).

Har du arealer med tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer af typen 67, hvor der i løbet af tilsagnsperioden kan indfinde sig plantearter som lyng, mos eller lav, kan du kun få grundbetaling, hvis du søger grundbetaling til projektarealer under CAP-plansforordningens artikel 4.4.c. (tidligere artikel 32).

På tilsagnsarealer hvor du søger grundbetaling (type 67), bliver aktivitetskravet til grundbetaling automatisk opfyldt, når du opfylder plejeforpligtelserne på arealet. Det betyder også, at hvis du ikke opfylder plejeforpligtelserne, bortfalder grundbetalingen, medmindre aktivitetskravet er opfyldt senest 25. oktober.

Hvis du **ikke** søger grundbetaling (type 66), skal du vælge mellem synligt afgræsset, fast græsningstryk eller ekstensiv græsning.

Samhegning med ekstensivering med slæt

Du har mulighed for at sætte græsningsdyr på arealer, der får tilskud under bioordningen 'Ekstensivering med slæt'. Det betyder, at du fremover kan samhegne arealer med 'Ekstensivering med slæt' og arealer med 'Pleje af græs- og naturarealer', hvis du har valgt kontrolmetoderne enten "synligt afgræsset" eller "ekstensiv græsning". Det er ikke tilladt at samhegne dine arealer med tilsagn til Pleje afgræs- og naturarealer med forpligtelsen fast græsningstryk med arealer, som ikke har samme forpligtelse.

Alle øvrige forpligtelser som gælder på arealer under hhv. 'Pleje af græs- og naturarealer' og bio-ordningen 'ekstensivering med slæt' skal overholdes. Dette vedrører blandt andet reglerne om slåning og slæt (herunder forbud). Husk, at arealer under 'ekstensivering med slæt' ikke må afgræsses før 15. september, og at du først sætter græsningsdyr ud efter du har taget slæt og dokumenteret det via LBST's app.

[Læs mere om bio-ordningen ekstensivering med slæt på vores hjemmeside.](#)

3.1.4 Generelle betingelser for afgræsning

De generelle betingelser for afgræsning gælder, uanset om du har valgt fast græsningstryk, synligt afgræsset eller ekstensiv græsning som afgræsningsmetode. Betingelserne gælder også for tilsagn med forpligtelse til slæt, hvis slæt suppleres med afgræsning.

Generelle betingelser for afgræsning:

- Der skal ske afgræsning indenfor den periode, som gælder for den kontrolmetode, der er valgt.
- Afgræsningen skal ske med husdyr, der er heste eller drøvtyggere. Drøvtyggere, som fx hjortefamilien, betragtes som husdyr, så længe de er i menneskelig varetægt. De skal som udgangspunkt være øremærkede i henhold til bekendtgørelse om opdræt af hjortedyr, men Fødevarestyrelsen kan dispensere fra dette. Landbrugsstyrelsen stiller ikke særskilt krav om øremærkning ifm. pleje af græs- og naturarealer.
- På tilsagnsarealer, hvor du også søger grundbetaling, opfyldes aktivitetskravet på grundbetaling automatisk ved at opfylde plejeforpligtigheden. Dvs. at du ikke behøver at gøre yderligere for at opfylde aktivitetskravet på de tilsagnsmarker, hvor du søger grundbetaling. Det indebærer omvendt, at hvis du kun opfylder plejeforpligtigheden delvist, bortfalder grundbetalingen på marken, medmindre aktivitetskravet er opfyldt på et senere tidspunkt – senest d. 25. oktober 2023.
- Vær opmærksom på at de arealer der ikke er plejet, f.eks. afgræsset i stedet skal være indtegnet som småbiotoper med grundbetaling.
- Afgræsningen skal ske på en måde, der sikrer, at arealerne ikke bliver overgræsset, og plantedækket bliver opretholdt.
- Der må ikke tilskudsfores på arealer med tilsagn med undtagelse af tilskudsfores af kalve under 6 måneder i kalveskjul.
- Helårsgræsning er tilladt, hvis tilsagnsbetingelserne i øvrigt bliver overholdt.
- Du kan kombinere slæt med plejeforpligtelse til afgræsning, men slæt ikke kan ikke erstatte plejeforpligtelsen.

3.1.5 Slåning af plantedækket ved forpligtelse til afgræsning

Når vi taler om slåning af plantedækket bruger vi to begreber:

- Afpudsning betyder, at arealet slås, og at det afslåede plantemateriale bliver liggende på arealet.
- Slæt betyder, at det afslåede plantemateriale fjernes fra arealet.

Du må ikke foretage slæt eller afpudsning i perioden fra 1. maj til og med 20. juni.

I perioden fra 21. juni til og med 15. september ved "synligt afgræsset", og 21. juni til og med 31. august ved fast græsningstryk må du gerne foretage slæt. Du må også gerne udføre afpudsning af delområder på arealet, hvis det er en naturlig del af driften med afgræsning. Det betyder, at du gerne må afpudse delområder, efter dyrene er sat ud på arealet. Det kan fx være et område med siv eller tidsler, der skal afpudses, for at dyrene kan holde det nede. Du må derimod ikke afpudse hele marken, da det ikke ses som en naturlig del af en drift med afgræsning.

Hvis du har valgt kontrolmetoden 'Ekstensiv græsning', er slæt og fladedækkende afpudsning ikke tilladt i hele perioden fra 21. juni til 30. november.

Fra den 16. september til den 30. april må du både afpudse og tage slæt på arealet.

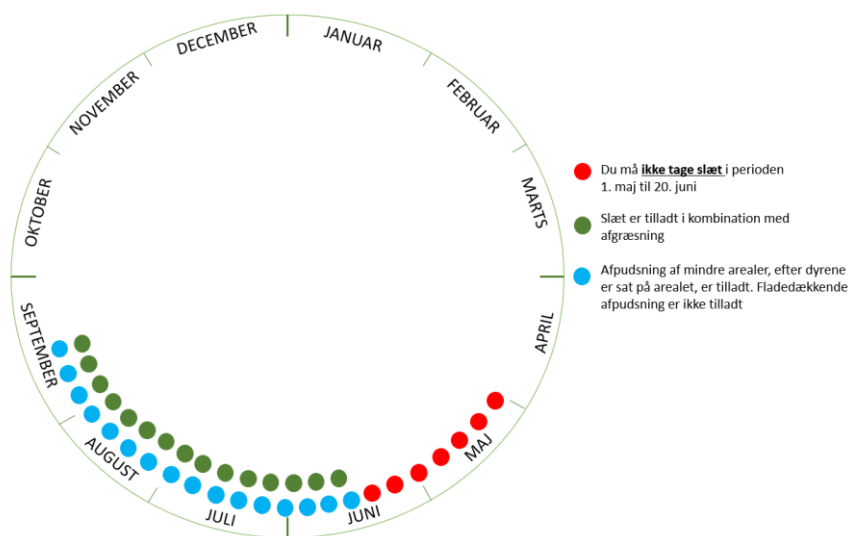
Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler. Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder for certificering af frø, og
- Den berørte frøavler beder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du fx skal bekæmpe kæmpebjørneklo, lysesiv, blåtop, flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

Opsummering

- 1. maj til 20. juni: Plantedækket må ikke slås (hverken afpudsning eller slæt).
- 21. juni til og med 15. september: Afpudsning må kun ske pletvist og efter afgræsningen er begyndt. Der må ikke laves fladedækkende afpudsning.
- 21. juni til og med 15. september: Slæt er tilladt, hvis det sker som en naturlig del af driften med afgræsning, fx for at sikre vinterfoder. Slæt må også foretages inden afgræsningen påbegyndes.
- 16. september til 30. april: Der er ingen regler for slåning af arealet, men vær opmærksom på bl.a. naturbeskyttelseslovens § 3 (jf. afsnit 3.3.1).

Figur 4.1: Årshjul for reglerne for slåning af tilsagnsarealer.

3.2 Forpligtelse til slæt

Har du valgt en plejeforpligtelse til slæt, skal du tage minimum ét årligt slæt på arealet i perioden 21. juni til 15. september. Slæt defineres som slåning af plantedække, hvor det afslåede materiale fjernes fra arealet.

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til fugle og vildt.

Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler. Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder for certificering af frø, og
- Den berørte frøavler beder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du fx skal bekæmpe kæmpebjørneklo, lysesiv, blåtop, flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

Du kan ikke erstatte det årlige slæt med afgræsning, men du kan vælge at supplere med afgræsning. Hvis du ønsker at supplere slæt med afgræsning, gælder de generelle regler for afgræsning som beskrevet i afsnit 3.1.4.

3.3 Hvad må du ikke på tilsagnsarealet

3.3.1 Gødskning

Du må ikke tilføre gødning til tilsagnsarealerne udover den gødning, der bliver efterladt på arealet af de græssende husdyr.

3.3.2 Brug af plantebeskyttelsesmidler

Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på tilsagnsarealet. Hvis du i særlige tilfælde har behov for at sprøjte mod invasive, giftige eller aggressive ukrudtsarter som fx kæmpebjørneklo eller eng-brandbæger, skal du søge om dispensation fra forbuddet. Hvis dit areal er § 3-beskyttet, skal du først søge tilladelse hos kommunen, inden du søger dispensation fra tilsagnsreglerne, for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.

3.3.3 Omlægning

Du må ikke omlægge tilsagnsarealerne i tilsagnsperioden. Det betyder, at du ikke må:

- Foretage jordbearbejdning på arealet, eller
- Etablere nyt plantedække

3.3.4 Tilskuds fodring

Du må ikke tilskuds fodre på tilsagnsarealerne. Hvis du har valgt afgræsningsmetoden fast græsningstryk, må du heller ikke tilskuds fodre på arealer, som du ikke har tilsagn til, men som er hegnet sammen med tilsagnsmarker i juni, juli og august måned. Efter denne periode gælder forbuddet om tilskuds fodring kun for tilsagnsarealerne, og ikke for de arealer uden tilsagn, der er sammenhegnet med til tilsagnsarealerne.

Har du brug for at tilskuds fodre, kan du i særlige tilfælde få en dispensation fra forbuddet mod tilskuds fodring. Læs mere i afsnit 11.8.

Du må dog godt fodre kalve under 6 måneder, hvis fodringen sker i et kalveskjul, så de voksne dyr ikke spiser af foderet.

Du må også gerne bruge halm til at give dyrene et tørt leje. Det er i orden, hvis dyrene spiser af det halm, som anvendes til leje, men decideret fodring med halm er ikke tilladt. Det betyder, at du ikke må fodre med halm i baller eller i dertil indrettede foderstativer.

Mineraler er ikke tilskuds fodring og er derfor tilladt. Håndfodring som lokkemiddel anses heller ikke som tilskuds fodring.

Du skal være opmærksom på, at der kan være anden regulering, der begrænser muligheden for tilskuds fodring. Hvis din mark fx er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, kan der være et forbud mod tilskuds fodring. Der skal søges en dispensation hos kommunen til at tilskuds fodre på § 3-beskyttede arealer. Dette gælder også tilskuds fodring af kalve i kalveskjul.

3.4 Information om tilsagnet på erhvervmæssig hjemmeside

Du skal informere offentligheden om, at du modtager tilskud under Landdistriktsprogrammet, hvis du har en erhvervmæssig hjemmeside, der vedrører din bedrift.

Information på din erhvervmæssige hjemmeside

En erhvervmæssig hjemmeside er en hjemmeside med et kommercielt formål som fx salg af kød eller reklame for gårdbutik i tilknytning til din bedrift. Kravet gælder kun, hvis der er en direkte sammenhæng mellem hjemmesiden og tilskudsordningen. Det kan fx være, hvis du på din hjemmeside reklamerer for salg af kød eller levende dyr, der har afgræsset de arealer, hvor du får tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Et andet eksempel kan være, at du sælger hør/wrap fra de arealer, som du modtager tilskud til.

Du skal på din erhvervmæssige hjemmeside indsætte følgende:

- EU's logo
- Teksten: »Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne«
- En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet.

En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet kan for tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer fx være: *Bedriften har modtaget tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Formålet med tilskuddet er at bidrage til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten i de prioriterede områder. Tilskuddet har medført, at bedriftens græs- og naturarealer er blevet plejet med afgræsning eller med slæt, og dermed er der sikret en god naturpleje af arealerne.*

Informationen skal ligge på hjemmesiden fra tilsagnsperiodens begyndelse 1. september, og indtil tilsagnsperioden slutter 31. august 5 år senere, eller indtil hjemmesiden nedlægges, se også reglerne vedr. suspension i kapitel 13.6.

På Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#) finder du en skabelon til tekst og logo, som du kan sætte ind på din hjemmeside.

Du skal i Fællesskema 2024 på siden "Udbetaling af tilskud til Pleje af græs- og naturarealer" anføre web-adressen for hjemmesiden. Du skal kun anføre web-adressen, hvis hjemmesiden har en direkte sammenhæng med tilskudsordningen.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs og naturarealer](#)

- §§ 8-11 om kriterier for støtteberettigelse
- §§12-14, §16, §19 og §25 om forpligtigelser for støtteberettigelse

Derudover er benyttet anden lovgivning:

- Ændring til §14 i bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021, jf. ændringsbekendtgørelsen nr. 1531 af 7. december 2023
- § 8 a, stk. 1, nr. 2, i Bek. nr. 240 af 13. marts 2019 i lov om naturbeskyttelse.
- Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper (2019).
- §14, stk. 1 og §17, stk. 1 i Bek. nr. 1497 af 10. december 2015 om opdræt af hjortedyr med senere ændringer.
- Artikel 13 og bilag III, del 1, nr. 2, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014

4. Hvordan må og skal du anvende dit tilsagnsareal?

Reglerne vedr. plejeforpligtigelserne gælder for alle tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, der er indgået fra 2019 og frem.

4.1 Hvad kan indgå i det tilskudsberettigede areal?

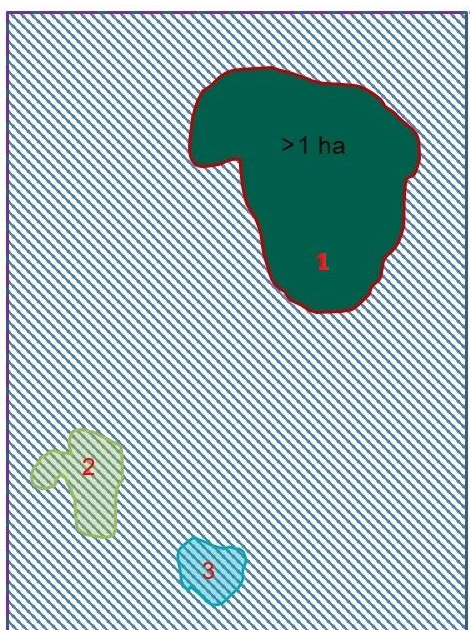
Ud over de arealer, der bliver plejet med afgræsning eller slæt, må der også indgå naturligt forekommende delarealer under 1 ha, der ikke er plejet. De skal dog udgøre mindre end 20 pct. af den samlede mark med tilsagn, der ellers lever op til betingelserne. Hvis arealet er mellem 100m² og 1 ha skal det indtegnes som småbiotop for at blive godkendt under grundbetaling. Det kan være arealer, som er:

- Naturligt forekommende delarealer, som ikke er egnet til afgræsning eller slæt.
 - Fx tæt buskads eller våde områder (dog ikke GLM-søer).
- Arealer uden plantedække.
- Arealer, der er egnet til afgræsning eller slæt, men ikke er plejet i henhold til betingelserne i tilsagnet.

Arealer, der ikke kan afgræsses, kan ikke være en del af tilsagnet. Det kan fx være befæstede arealer, bygninger eller tæt krat, som dyrene ikke kan afgræsse under eller imellem. Dog kan der indgå naturligt forekommende områder på under 1 ha, så længe de udgør mindre end 20 pct. af tilsagnsmarken (se afsnit 4.2). Områder, der kan, men ikke er blevet afgræsset, tæller ikke med i de 20 pct. fleksibilitet.

Ved kontrol af fast græsningstryk ses der ikke på, hvor dyrene har afgræsset, men kun på, om der har været det fastsatte antal dyr på minimum 0,3 SK/ha. For fast græsningstryk bruges fleksibiliteten derfor alene til områder under 1 ha, der ikke kan afgræsses, men er naturligt forekommende.

Rydningspligten, i henhold til bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, gælder ikke for småbiotoper bestående af træer og buske til og med 1 ha.

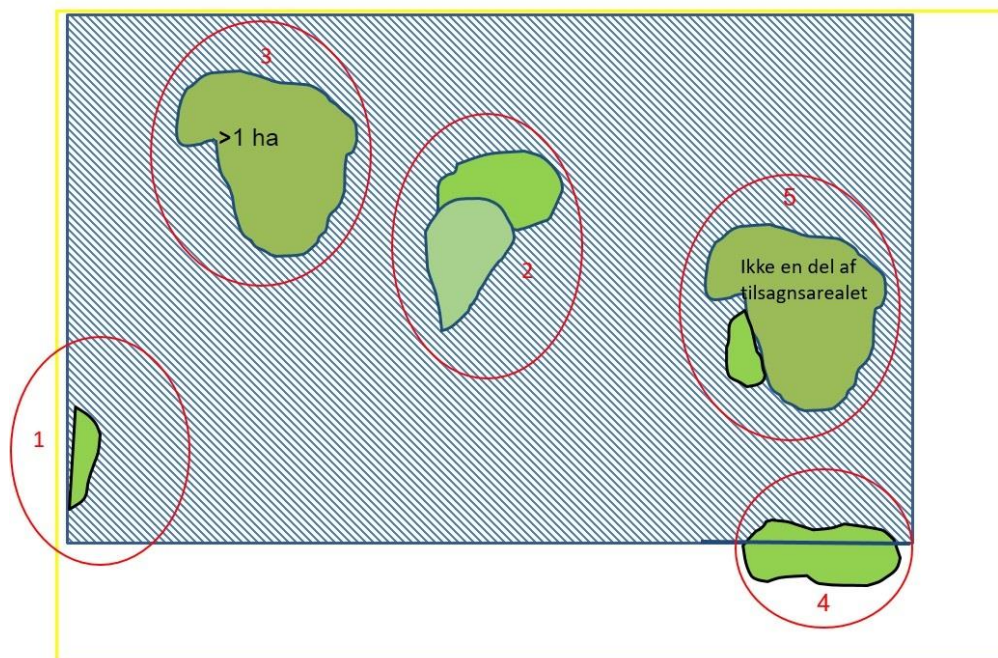
Figur 4.1: Områder over 1 ha der ikke kan eller bliver afgræsset (område 1) er ikke støtteberettiget. Områder under 1 ha der ikke kan eller bliver afgræsset (område 2 og 3), kan indgå i det tilskudsberettigede

areal, hvis de udgør mindre end 20 pct. af tilsagnsmarken. Hvis der søges om grundbetalingsstøtte skal disse indtegnes i IMK og registreres som småbiotop.

4.2 Hvad kan ikke indgå i det tilskudsberettigede areal?

Delarealer på 1 ha eller derover, der ikke kan afgræsses eller tages slæt på, er ikke tilskudsberettigede og skal tegnes ud af tilsagnet. Landskabelementer som markkrat, GLM-landskabelementer m.m., der anvendes til opfyldelse af GLM8-kravet om mindst 4 pct. ikke-produktive elementer, kan heller ikke indgå i det tilskudsberettigede tilsagnsareal, men andre fugtige områder kan godt, hvis sådanne elementer er registreret som en småbiotop med grundbetaling.

Hvis to områder, hvor der ikke kan afgræsses eller tages slæt, støder op imod hinanden, skal det samlede areal være under 1 ha. Det betyder, at hvis fx et vandhul på 6.000 m² ligger op til et buskads på 6.000 m², betragtes de ikke som to enkelte elementer, men som et samlet område, hvis der minimum 5 meters afstand mellem de to elementer, hvis der er mindre end 5 meters afstand betragtes de som et samlet element. Det samlede område, der ikke kan afgræsses eller tages slæt på, vil derfor være over 1 ha. Dermed kan det sammenhængende areal ikke indgå i det tilskudsberettigede areal, og det må derfor ikke være en del af tilsagnet.

Figur 4.2: Områder, der ikke kan indgå som en del af det tilskudsberettigede areal. Den gule kant yderst er markblokken, og det blå skraverede er marken med tilsagn. De områder på markblokken, der skal indgå i fleksibiliteten, skal registreres som en småbiotop for at opnå grundbetalingsstøtte på arealet.

1. Områder på 1 ha. eller derover, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt i kanten af markblokken
2. Flere elementer, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt, hvis de ligger op til hinanden og tilsammen udgør 1 ha eller derover.
3. Områder over 1 ha, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt, eller som er egnet, men hvor der ikke er blevet afgræsset eller taget slæt.
4. Områder på 1 ha eller derover, der ikke er egnet til afgræsning eller slæt – selv om kun en mindre del af elementet overlapper med tilsagnet.
5. Områder under 1 ha der ligger op til et område, der er taget ud af marken med tilsagn.

I tabellen nedenfor angives, **hvilke typer af småbiotoper**, der er forenelige med fleksibiliteten på pleje af græs- og naturarealer på min. 100m² og op til 1 ha. Bemærk at der i begge tilfælde gælder de samme grænser for arealstørrelse samt hvor meget de må udgøre af marken. "Småbiotoper" skal indtegnes og registreres i IMK for at opnå grundbetalingsstøtte.

Områderne med småbiotoper på under 1 ha behøver ikke at være de samme i alle tilsagnsår. De må gerne have forskellig placering fra år til år. Antallet af ikke-plejede delområder kan også variere, så længe de ikke på noget tidspunkt udgør mere end 20 pct. af marken med tilsagn. Du må derfor også gerne indhegne områder under 1 ha selvstændigt for at skabe et uforstyrret område, hvor f.eks. orkideer kan blomstre og sætte frø.

	Registrerede småbiotopers på grundbetaling (op til 20 pct. af marken, mellem 100m ² - 1 ha)	Forenelighed med fleksibiliteten på PLG (op til 20 pct. af marken, maks. 1 ha)
Ny opvækst af naturligt selvsåede træer og buske	Tilladt	Tilladt
Våd lavning på markfladen	Tilladt	Tilladt
Højt græs / urtevegetation uden tegn på bid	Tilladt	Tilladt
Eksisterende remiser/vildremiser og læhegn, som frahegnes	Tilladt	Tilladt
Frahegnet græsvej, som ikke er befæstet	Tilladt	Tilladt
Tilplantning med træer og buske	Tilladt	Ikke tilladt
Udyrkede delarealer såsom lærkepletter, insektvolde og barjordsstriber (tidligere 'vildt- og bivenlige tiltag')	Tilladt	Ikke tilladt

4.3 Hvornår er arealet plejet tilstrækkeligt?

4.3.1 Slæt

For tilsagn med forpligtelse til slæt gælder, at der skal tages mindst ét årligt slæt i perioden 21. juni til den 15. september. Det afslåede materiale skal fjernes fra arealet. Hvis der er taget et eller flere slæt i ovenstående periode, er plejekravet opfyldt. Slæt kan ikke erstattes af afgræsning, men du kan vælge at supplere med afgræsning.

4.3.2 Synligt afgræsset

Hvis du vælger at benytte dig af afgræsningsmetoden "synligt afgræsset", er der ingen krav til hvor mange dyr, der skal gå på marken eller hvor længe, dyrene skal gå der. Du må derfor godt benytte dig af skiftefolde og tage dyrene væk fra arealet i perioder. Der er dog to krav, der skal være opfyldt:

- Marken skal være omfattet af afgræsning inden for perioden 1. juni til 15. september, men ikke nødvendigvis i hele perioden.
- Marken skal fremstå synligt afgræsset (se definition i boksen nedenfor) 15. september.

Hvornår er et areal synligt afgræsset?

Tilsagnstype 66. Arealer med høj sats (kan ikke kombineres med grundbetaling): Disse er synligt afgræssede, når de bærer tydeligt præg af afgræsning. Det vil sige, når mindst 50 pct. af plantedækket er tydeligt afbidt.

Delområder på tilsagnsmarken, der er under 100 m² og ikke lever op til kravet om synligt afgræsset, kan accepteres, uden at de indgår i beregningen af de 20 pct. fleksibilitet. Områder mellem 100 m² og under 10.000 m², der ikke er synligt afgræsset 15. september, kan også godkendes, hvis de tilsammen udgør mindre end 20 pct. af tilsagnsmarkens areal. Områder på 10.000 m² og derover, der ikke er synligt afgræsset, vil ikke kunne godkendes som tilskudsberettigede.

Hedearealer: Arealet er synligt afgræsset, når mindst 50 pct. af planterne mellem lyngen er holdt nede ved græsning. Bemærk, at denne regel kun gælder for lyng, og ikke for fx revling eller andre dværgbuske. Disse er kun tilskudsberettigede, hvis dyrene græsser dem.

Du kan læse mere om plejeforpligtigheden synligt afgræsset på plejegræs.dk

Type 67. Arealer med lav sats (kan kombineres med grundbetaling): Som for tilsagnstype 66 gælder det, at arealet er synligt afgræsset, når mindst 50 pct. af plantedækket er tydeligt afbidt.

4.3.3 Fast græsningstryk

Du kan kun vælge fast græsningstryk, hvis du ikke søger grundbetaling til arealet (dog undtaget grundbetaling til projektarealer). Du kan godt vælge fast græsningstryk, selv om du har et tilsagn, der kan kombineres med grundbetalingen (type 67), men du må ikke søge om grundbetaling til arealet de år, du vælger fast græsningstryk på tilsagnet.

Hvis du vælger fast græsningstryk som metode for afgræsning, gælder at:

- I perioden fra 1. juni til 31. august skal der til enhver tid gå mindst 0,3 storkreaturer/ha på arealet, medmindre du har søgt og fået godkendt et lavere græsningstryk for arealet af Landbrugsstyrelsen (mere herom nedenfor).
- Du skal overholde reglerne for indhegning som beskrevet nedenfor.

Storkreaturer beregnes som:

TABEL 4.1. Beregning af storkreaturer:

Tyre, køer og andet kvæg over to år, heste over seks måneder	1,0 storkreaturer
Kvæg fra seks måneder til to år	0,6 storkreaturer
Får og geder over et år og hjortedyr over ni måneder	0,15 storkreaturer

Der skelnes ikke mellem store og små racer.

Krav til arealer med fast græsningstryk:

Når du vælger fast græsningstryk som afgræsningsmetode, er der ikke krav om, at arealet på alle delområder skal fremstå afgræsset. Kravet er blot, at der skal gå det fastsatte antal dyr på arealet, og der er et plantedække, der kan afgræsses (se krav til plantedække i afsnit 3.1).

Det fastsatte græsningstryk er et minimumsgræsningstryk. Du må derfor godt have flere dyr på marken, når blot der ikke overgræsses, så plantedækket ødelægges. For at sikre de bedste forhold for den flora og fauna, der er på dit naturareal, kan du kontakte fx din kommune for at få vejledning til at finde det rette græsningstryk. Det er en fordel at sætte et eller flere ekstra dyr ud i tilfælde af sygdom eller dødsfald i besætningen, så du til enhver tid kan møde krav om græsningstryk.

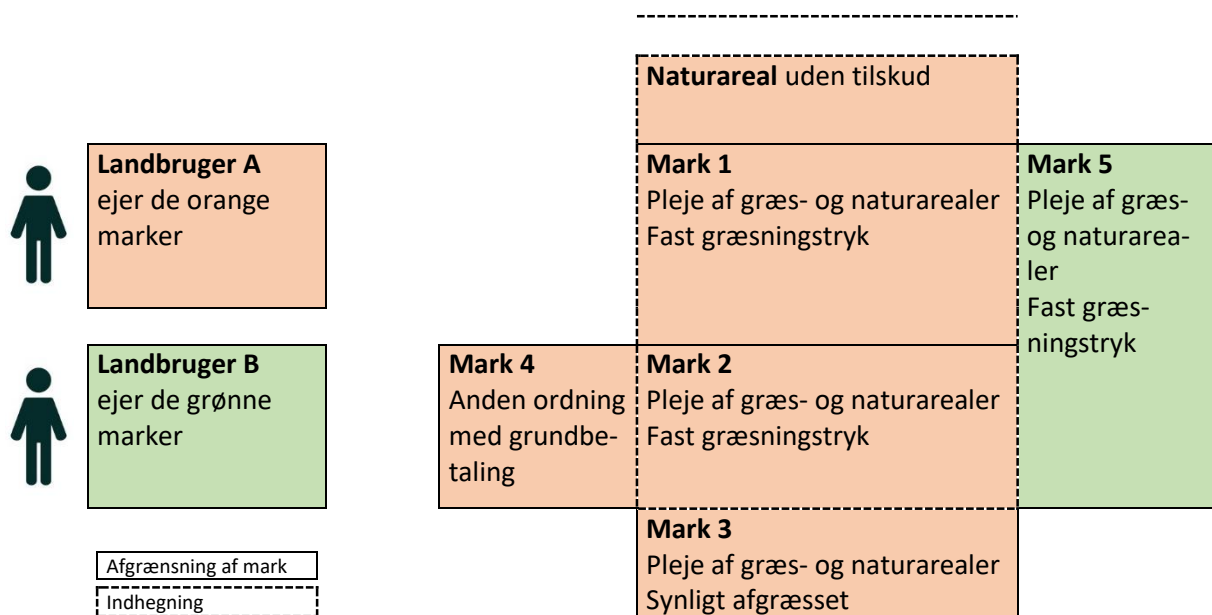
Regler for indhegning ved valg af fast græsningstryk

Bemærk: Nedenstående regler for indhegningen gælder kun i perioden 1. juni til 31. august.

En indhegning må kun indeholde marker og andre arealer, der bliver drevet af samme tilsagnshaver. Et græsningslav/-forening eller lignende, der er ejet af flere medlemmer, må gerne vælge fast græsningstryk som metode for afgræsning. Det gælder blot, at det er græsningslavet/-foreningen, der skal have råderetten over hele arealet inden for indhegningen og samtidig stå som ansøger af tilsagnet.

Når du har valgt fast græsningstryk, må indhegningen ud over tilsagnsmarken indeholde følgende arealer, der også tilhører dig som enten ejer eller forpagter:

- Andre marker med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer med forpligtelse til fast græsningstryk
- Naturarealer, som
 - Ikke har andre typer af tilsagn under landdistriktsprogrammet med pligt til afgræsning eller slæt, og
 - Arealer omfattet af undtagelsesbestemmelsen for tilskudsberettigede arealer under grundbetalingen (art. 4 stk. 4 tidligere art. 32) og som dermed ikke kan leve op til aktivitetskravet på grundbetalingsordningen som følge af forpligtelser under tilsagn (se mere om grundbetaling til projektarealer i kapitel 5.2).

FIGUR 4.3. Eksempel på regler for indhegning.

Landbruger A må godt indhegne Mark 1 og Mark 2 sammen, da Landbruger A ejer begge marker og har valgt samme afgræsningsmetode (fast græsningstryk) for begge marker. Derudover må arealet indhegnes sammen med naturarealer uden tilskud. Landbruger A må ikke indhegne Mark 2 med Mark 3 eller Mark 4, da der er søgt tilsagn med andre forpligtelser. Landbruger A og Landbruger B må ikke indhegne deres marker med forpligtelse til fast græsningstryk sammen, fordi der ikke må være flere ansøgers areal i samme indhegning.

Reglerne for tilskudsfordring gælder i hele indhegningen og ikke kun på tilsagnsarealet.

Beregning af græsningstrykket

Græsningstrykket opgøres på baggrund af hele det areal, der kan afgræsses i indhegningen. Dette gælder også, selvom du ikke søger tilskud til hele arealet.

Eksempel 1:

I en indhegning er der 10,00 ha. Ud af disse er der kun tilsagn på de 8,00 ha (der er ikke søgt til mere end 8,00 ha). 1,00 ha af de 10,00 ha kan ikke afgræsses, da det er vandlidende eller med tæt buskads. Denne ene ha ligger uden for de 8,00 ha med tilsagn, men inden for indhegningen.

Kravet til græsningstrykket er mindst 0,3 SK/ha.

Græsningstrykket skal beregnes ud fra hele det græsningsegnede areal i indhegningen og ikke kun det areal, der er tilsagn på. Det vil sige, at græsningstrykket skal beregnes ud fra indhegningen på 10,00 ha minus den ene ha, der ikke kan afgræsses pga. vand og tæt buskads.

Kravet til græsningstrykket i denne indhegning er derfor:

$$0,3 \text{ SK/ha} * 9,00 \text{ ha (selvom tilsagnet kun er på 8,00 ha)} = 2,7 \text{ SK.}$$

Denne regel skyldes, at græsningstrykket er fastsat for at sikre, at der sker en pleje af hele arealet. Hvis der indgår ikke-tilsagnsarealer i indhegningen, der kan afgræsses, vil dyrene være spredt ud over et større areal, og græsningstrykket skal derfor tilpasses dette areal for at sikre en tilstrækkelig pleje af hele tilsagnsarealet.

Bemærk, at det er et minimumsgræsningstryk. Det vil sige, at der altid rundes op til nærmest mulige græsningstryk. I ovenstående eksempel skal der bruges 2,7 SK i indhegningen. Hvis dette opfyldes med køer over 2 år, vil det betyde, at der skal gå mindst 3 køer i indhegningen.

Eksempel 2:

Mark A med krav om 0,3 storkreaturer pr. ha er i indhegning med mark B, der har fået nedsat kravet til 0,2 storkreaturer pr. ha. Hvis der samlet går 0,2 storkreaturer pr. ha i indhegningen, vil marken med krav om 0,2 storkreaturer pr. ha kunne godkendes, mens marken med krav om 0,3 storkreaturer pr. ha vil blive underkendt. Dette vil gælde uanset i hvilken af markerne, dyrene befinder sig på under kontrollen, så længe de har adgang til hele arealet.

Bemærk: Hvis du hegner egne marker sammen, hvor der er fastsat forskelligt græsningstryk, skal der i hele indhegningen være et antal dyr svarende til det højeste fastsatte græsningstryk, for at alle marker kan godkendes. Det betyder, at hvis græsningstrykket på én eller flere marker i indhegningen ikke er højt nok, vil disse marker ikke blive godkendt ved kontrol.

Dyrene skal gå på arealet i hele perioden 1. juni til 31. august. Du må altså ikke bruge skiftefolde eller opdele marken i mindre dele, så dyrene ikke har adgang til hele arealet. Du må dog godt opdele marken, hvis der i hver af foldene er det fastsatte græsningstryk. Før 1. juni og efter 31. august må du gerne opdele marker.

Der kan også i særlige tilfælde dispenseres fra forbuddet mod tilskuds fodring samt fra hegningsreglerne, herunder med mulighed for at sammenhegne marker med type 66 og marker med type 67. Græsningstrykket skal så være opfyldt for hele det græsningsegnede areal i indhegningen, men samtidig skal kravet om synligt afgræsset den 15. september overholdes på marker med synligt afgræsset. Du kan læse mere om dispensation i afsnit 10.7.

Nedsættelse af græsningstrykket

Landbrugsstyrelsen kan godkende et græsningstryk lavere end 0,3 SK/ha. Dette kan ske, hvis et lavere græsningstryk er til fordel for naturen - fx helårsgræsning på næringsfattige naturtyper med en høj naturværdi.

Muligheden for at søge nedsat græsningstryk er indført for at bl.a. at tilgodese pleje ved helårsgræsning på næringsfattige naturtyper, hvor et særligt lavt græsningstryk kan være nødvendigt. Samtidig har muligheden for at søge nedsat græsningstryk også til formål at understøtte, at der kan sikres tilstrækkeligt med foder til dyrene på

arealet henover vintersæsonen. Landbrugsstyrelsen godkender som udgangspunkt ikke et nedsat græsningstryk lavere end 0,2 SK/ha.

Du kan se en tabel over vejledende græsningstryk på Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#). Tabellen er vejledende, og det vil altid være forholdene på det enkelte areal, der ligger til grund for, hvilket græsningstryk der anbefales.

En [ansøgning om nedsættelse af græsningstryk](#) kan indsendes i ansøgningsåret eller i løbet af den 5-årige tilsagnsperiode. Hvis du har fået godkendt et lavere græsningstryk af Landbrugsstyrelsen, er det dette græsningstryk, der gælder i resten af tilsagnsperioden. Kravet til græsningstryk kan ikke sættes op i tilsagnsperioden, men da det er et minimumstryk, må du gerne sættes flere dyr på arealet, hvis der er behov for det.

Ved ansøgning om godkendelse af et lavere græsningstryk kan du anvende [dette skema](#), som kan findes under afsnittet 'Ansøgning om nedsat græsningstryk' på [plejegræs.dk](#). Du kan også sende en mail til arealtilskud@lbst.dk.

Hvis du sender pr. mail, kan du i emnefeltet skrive "Ansøgning om nedsat græsningstryk". I ansøgningen angives for hver mark det ønskede græsningstryk. I skemaet kan du indsætte en begrundelse for det nedsatte græsningstryk. Det kan fx være en udtalelse fra din kommune (hvis det drejer sig om et privat eller kommunalt ejet areal) eller Naturstyrelsen (hvis det er et statsejet areal). En udtalelse fra kommunen eller Naturstyrelsen skal afspejle de faktiske forhold på arealet og bør derfor være tidssvarende.

Ansøgningsfristen for at indsende ansøgning om at nedsætte græsningstrykket for tilsagnsåret med start 1. september 2024 er ændringsfristen for Fællesskemaet 2024.

4.4 Ekstensiv græsning

Fra 2024 får du en ny valgfri kontrolmetode ved forpligtelse til afgræsning på dit tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Den nye kontrolmetode kan gøre det lettere for dig at praktisere ekstensiv græsning og helårsgræsning. Kontrolmetoden er frivillig og kan hvert år vælges i stedet for de to andre kontrolmetoder synligt afgræsset og fast græsningstryk i fællesskemaet.

Følgende krav skal opfyldes for denne kontrolmetode:

- Tilsagnsmarkerne skal være omfattet af en drift med græsning i løbet af perioden 1. januar – 30. november.
 - I perioden 21. juni til og med den 30. november er slæt og fladedækkende afpudsning ikke tilladt.
 - I november 2024 (også selvom tilsagnsåret udløber 31. aug.) skal du tage og indsende billeder, som dokumenterer at tilsagnsmarkerne har være omfattet af ovenstående græsning.
- Billederne skal tages og indsendes via Landbrugsstyrelsens app "Landbrugsstyrelsen". Når du har downloadet appen og valgt kontrolmetoden ekstensiv græsning, vil der i perioden 1. november til og med 30. november efterfølgende tilsagnsåret være en "aktiv opgave". Det er i denne opgave at du vil kunne opfylde dokumentationskravene. OBS. I fællesskemaet omtales kontrolmetode som afgræsningsmetode.

Krav til antal billeder

Billederne skal tages inde i appen, da det er sådan vi registrerer, hvor billedet er taget. Dermed bliver billederne georefererede, så det er vigtigt, at du står på den rigtige tilsagnsmark og tager billederne.

Der er krav til, hvor mange billeder du skal tage, alt efter størrelsen på den enkelte mark (se tabel 4.2).

Landbrugsstyrelsen vurderer om afgræsningsforpligtelsen er opfyldt på baggrund af arealets beskaffenhed ud fra de indsendte billeder i appen. Alle som vælger denne kontrolmetode med krav om billedokumentation, vil blive kontrolleret. Det vil sige, at alle som vælger denne kontrolmetode skal tage og indsende billeder via Landbrugsstyrelsens app i perioden 1. november til og med 30. november 2024 (også selvom tilsagnsåret udløber 31. aug.).

Denne kontrolmetode erstatter ikke det fysiske kontrolbesøg, hvor det kontrolleres at du overholder reglerne om f.eks. forbud mod; gødskning, brug af plantebeskyttelsesmidler, omlægning af arealet og tilskuds fodring. Læs mere i [afsnit 3.3](#).

TABEL 4.2. Krav til antal billeder per mark.

Størrelse på mark med ekstensiv græsning	Krav til antal billeder per mark
Op til 2 ha	2 billeder
Op til 4 ha	4 billeder
Op til 10 ha	6 billeder
Op til 20 ha	10 billeder
20 ha eller større	12 billeder

Billeder af arealet – vis at der er græsningsaktivitet

En tilsagnsmark anses som påvirket af græsning, når arealet og vegetationen i sin helhed bærer præg af dyrenes tilstedeværelse. Det er altså op til dig at dokumentere via billeder, at tilsagnsmarken er påvirket af græsningsaktivitet. Billederne kan for eksempel indeholde nærbilleder af gødning, som græsningsdyrene har efterladt, afbidt græs og urter, samt helhedsbilleder af arealet, som viser varieret vegetationshøjde og struktur, dyreveksler m.v.

Billeder af græssende dyr

Nogle af billederne skal vise de græssende dyr på arealet. Antallet af billeder med græssende dyr afhænger af hvor mange marker, du har anmeldt med denne kontrolmetode i fællesskema. Billederne af græssende dyr skal tages på forskellige tilsagnsmarker med denne kontrolmetode.

TABEL 4.3. Krav til antal billeder, som viser græssende dyr.

Antal marker med ekstensiv græsning i Fællesskemaet	Krav til antal billeder som viser græssende dyr
1-5 marker	1 billede
6-10 marker	2 billeder
11-15 marker	3 billeder
Flere end 15 marker	4 billeder

Eksempel 1

Du har anmeldt tre tilsagnsmarker med kontrolmetoden ekstensiv græsning.

Tilsagnsmark 1 11 ha	Tilsagnsmark 2 3 ha
	Tilsagnsmark 3 7 ha

Tilsagnsmark 1 er 11 ha, tilsagnsmark 2 er 3 ha og tilsagnsmark 3 er 7 ha.

På tilsagnsmark 1, skal du tage 10 billeder.

På tilsagnsmark 2, skal du tage 4 billeder.

På tilsagnsmark 3, skal du tage 6 billeder.

Du skal altså i alt tage 20 billeder fordelt som beskrevet ovenfor. Eftersom du har anmeldt tre tilsagnsmarker, skal 1 af disse 20 billeder være af græssende dyr.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §§ 13-15, §17, §§-19-20 om forpligtigelser for støtteberettigelse

Derudover er brugt anden lovgivning:

- Ændring til §14 i bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021, jf. ændringsbekendtgørelsen nr. 1531 af 7. december 2023
- Jordressourcebekendtgørelsen nr. 60 af 19. jan. 2023.

5. Kombinationsmuligheder med andre ordninger og sammenhæng med konditionalitet

Du kan **kombinere** dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer med følgende andre tilsagn:

- Fastholdelse af vådområder (typerne 50 og 55)
- Fastholdelse af statslige vådområder (type 74)
- Fastholdelse af kommunale kvælstofvådområder (type 75)
- Fastholdelse af fosforvådområder (type 76)
- Fastholdelse af Natura 2000 Hydrologi (type 77)
- Fastholdelse af lavbundsområder (type 78)
- Tilskud til sammenhængende arealer i og i tilknytning til Natura 2000 områder (Miljøstyrelsen)
- Engangskompensation

5.1 Tilsagn, der ikke kan kombineres med denne ordning

Du kan ikke kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer med andre ordninger, hvis du i forvejen ved tilsagnsperiodens begyndelse fx har ét af følgende tilsagn på arealet.

- Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (13).
- Miljøvenlig drift af vådområder (tilsagnstype 16).
- Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66, 67, 68 og 69).
- Økologisk Arealtilskud (tilsagnstype 36 og 37).
- Måltrettet kvælstofregulering
- Minivådområder
- Etårige bioordninger (Økologisk arealstøtte, miljø- og klimavenligt græs, ekstensivering med slæt, varieret planteproduktion og biodiversitet og bæredygtighed)

For en samlet oversigt over forenelighed med andre ordninger og tilsagn i kombinationsværktøjet på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

5.2 Grundbetaling til projektarealer (tidligere undtagelsen i artikel 32)

Grundbetaling til projektarealer giver mulighed for at modtage støtte under grundbetalingsordningen, selv om arealet ikke lever op til de almindelige støttebetingelser under denne ordning.

For at kunne modtage grundbetaling til projektarealer skal et areal med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer leve op til følgende krav:

- Have dannet grundlag for mindst én støtteudbetaling under grundbetalingsordningen perioden fra 2015 eller fremefter* og
- Indgå i et vand- eller naturprojekt der medvirker til implementeringen af Vandrammedirektivet, Fuglebeskyttelsesdirektivet eller Habitatdirektivet eller ligge indenfor Natura 2000-område.

**En støtteudbetaling under grundbetalingsordningen i årene 2015-2022 kan være i form af grundbetaling til arealer med skovrejsning, vådområder, minivådområder mv. efter den tidligere undtagelsesbestemmelse i artikel 32 og i 2024 'Grundbetaling til projektarealer'.*

Det skal være tilsagnet eller projektet, der er årsagen til, at arealet ikke længere opfylder kravene til grundbetalingsordningen. Du kan læse mere i [Vejledning om grundbetaling](#)

5.3 Sammenhæng med konditionalitet

Konditionalitet indebærer en række forskellige obligatoriske basiskrav, der gælder alle modtagere af støtte under den danske CAP-plan (2023-2027). Konditionalitetskravene omfatter bl.a. minimumsstandarder vedrørende god landbrugs- og miljømæssig stand (de såkaldte GLM-krav). Herunder følger GLM8-kravet (delkrav 8.1.2.) om at mindst 4 % af det samlede omdriftsareal på en bedrift skal være afsat til ikke-produktive elementer og arealer. Bemærk at visse bedrifter vil være undtaget fra 2024 (se afsnit 5.3.1.).

Du søger kun tilskud under landdistriktsprogrammet (LDP): Hvis du på hele din bedrift alene søger tilskud under tilsagn, som er givet under landdistriktsprogrammet (LDP), herunder pleje af græs og naturarealer med tilsagnstyperne 66 og 67, så er du slet ikke omfattet GLM-krav under ny konditionalitet. Det betyder, at du ikke er forpligtet til at opfylde GLM8-kravet (delkrav 8.1.2), også selvom du har anmeldt disse tilsagnsarealer som græs i omdrift. Hvis du i den forbindelse modtager en blokerende validering ved indsendelse af dit fællesskema, så kan du løse dette ved at markere i feltet "Du opfylder ikke GLM8-kravet", og ligeledes beskrive dette i bemærkningsfeltet nederst på siden i fællesskemaet

Du søger også tilskud til ordninger under CAP-planen: Hvis du udover tilskud til pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyperne 66 og 67) også søger andre tilskud, f.eks. andre tilsagn til pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstyper 68 og 69), grundbetaling, bio-ordninger, slagtepræmie m.v., så er du på bedriftsniveau omfattet GLM-kravene under den ny konditionalitet. Det betyder, at alle bedriftens omdriftsarealer vil indgå i GLM8-beregningsgrundlaget. Overtrædelse af de obligatoriske konditionalitetskrav kan medføre nedsættelse af landbrugsstøtten. Du kan læse nærmere om betingelserne med hensyn til ikke-produktive elementer og arealer i afsnittet om delkrav GLM 8.1.2 i vejledning om konditionalitet miljøområdet 2024, som du kan finde på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

5.3.1 GLM 8 – mindstekrav om 4 pct. ikke-produktive elementer

Visse bedrifter er undtaget fra delkrav GLM 8.1.2

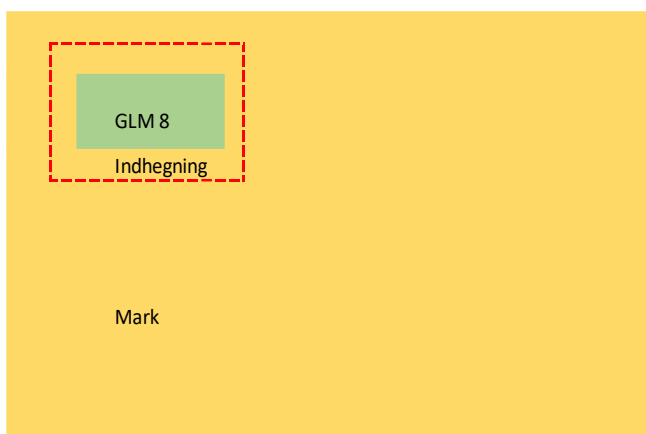
Bedrifter som i 2024 vil være undtaget fra delkravet er som følger:

- bedrifter hvor mere end 75 pct. af agerjorden anvendes til produktion af græs eller andet grøntfoder med en kvælstofnorm og fosfornorm på 0 og som ikke jordbehandles eller omlægges i det indeværende år.

Småbiotoper til GLM8

Hvis din bedrift ikke er undtaget fra delkrav GLM 8.1.2, så kan du opfylde GLM 8-kravet om ikke-produktive elementer indenfor rammerne af fleksibiliteten i ordningen, se afsnit 4.1. Dette kan gøres ved at undlade pleje på delarealer på højst 1,0 ha indenfor hver tilsagnsmark, der udlægges som såkaldte "småbiotoper" (arealer uden landbrugsaktivitet). En "småbiotop" til opfyldelse af GLM 8, der udlægges på omdriftsarealer med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, vil være et delareal, hvor du undlader slæt og afgræsning. Hvis du er omfattet af en forpligtelse om afgræsning, skal du sørge for at frahegne de delarealer, som du vil bruge til at opfyldelse af GLM 8. Disse frahegninger, som i øvrigt er græsningsegnede, må gerne ligge i kanten af marken.

Du skal indtegne arealet i IMK, og det skal i markkortet til dit fællesskema vælges, at småbiotopen skal anvendes som opfyldelse af GLM 8-kravet. Bemærk, at der skal være mindst 5 meter mellem flere småbiotoper, som anvendes til opfyldelse af kravet. Husk at delarealer uden plejeaktivitet højst må udgøre 20 % af tilsagnsmarken.

FIGUR 6.3. Indhegning af et GLM 8-areal, hvor frahegningsarealet er større end selve GLM 8-arealet, men under 1 ha, og under 20 pct. af marken.

Landskabselementer til GLM 8

4 %-kravet under GLM 8 kan også opfyldes med områder på omdriftsarealer med tilsagn, der er markkrat (eksisterende klynger af træer og buske), fortidsminder eller søer, hvis der ligger sådanne elementer på arealet.

5.4 Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug

Tilsagnsarealet må i hele tilsagnsperioden ikke være:

- Tilplantet med skov
- Omfattet af en tilskudsordning til skovbrug.
- Pålagt fredskovspligt, medmindre arealet er et ubevokset landbrugs- eller naturareal i hele tilsagnsperioden.

Du skal være opmærksom på, at med de nye regler for fleksibilitet, hvor der tillades delområder op til 1 ha, der ikke er plejet, herunder krat, så kan delområdet på sigt udvikle sig et areal, der lever op til definitionen af skov jf. afsnit 5.3.1. I henhold til jordressourcebekendtgørelsen, skal du, hvis du ønsker af lade et areal på 0,5 ha eller derover udvikle sig til skov, anmelde det til kommunen. Du kan læse mere om anmeldelse af skov i

[Vejledning til bekendtgørelse om jordressourcernes anvendelse til dyrkning og natur.](#)

Du kan hente [anmeldelsesblanketten her](#)

5.4.1 Bevoksede arealer uden fredskovspligt

Du kan som udgangspunkt ikke kombinere tilsagn, hvis der er skov på arealet. Skov defineres her som et landområde på over 0,50 ha med træer af en højde på 5 meter og med en kronedækning på mindst 10 pct. Hvis du hovedsageligt bruger arealet med skov til landbrug, kan du dog godt få tilsagn og udbetalt tilskud til arealet. Her gælder så blot, at der skal være et plantedække under træerne, som egner sig til afgræsning, og du får afgræsset eller taget slæt på arealet.

5.4.2 Kombination med tilsagn til skovrejsning

Du kan som udgangspunkt ikke kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer på arealer, hvor der er tilsagn til skovrejsning. Det er dog muligt at søge tilskud til Pleje af græs- og naturarealer på de dele af et areal, som ikke er bevokset med træer, og som ikke modtager tilskud til skovrejsning.

5.4.3 Arealer med fredskovspligt

Du kan som udgangspunkt ikke kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis der er fredskovspligt på arealet.

Du kan dog godt kombinere tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis arealet er ubevokset. Det vil sige, at arealet ikke må være bevokset med højstammede træer, og kronedækningen skal være på under 10 pct. På fred-

skovspligtige arealer er det altså ikke nok, at der er plantedække under træerne for, at du kan få tilsagn på arealet. Arealet skal være ubevokset i hele tilsagnsperioden. Fredskovspligtige arealer, der har fået tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer i 2018 eller tidligere kan opretholde tilsagnet i resten af tilsagnsperioden, så længe betingelserne og de øvrige betingelser for tilsagnet er overholdt.

5.5 Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal

Du kan ikke opretholde tilsagnet på arealer, der i løbet af tilsagnsperioden anvendes til fx:

- Bygninger - både landbrugsbygninger, privatboliger og erhverv
- Befæstede veje, infrastruktur og lignende
- Golfbane, have, eller ridebane og lignende

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §3 om definitioner
- §§10-11 om kriterier for støtteberettigelse

Derudover er benyttet anden lovgivning:

- artikel 28, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- artikel 4, stk. 4, litra c, i), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2021/2115 af 2. december 2021.
- § 13 projektarealer i Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling
- §§13-19 om GLM8-kravet i bekendtgørelse nr. 1520 af 8. december 2023 om konditionalitet for 2024

6. Ansøgning om nyt tilsagn

6.1 Du kan læse om ansøgning af nye tilsagn i ny vejledning.

Vi har udsendt en ny vejledning om hvordan du søger nye tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 68 og 69). I den bliver det beskrevet nærmere, hvordan du søger om nyt tilsagn, og hvad du skal være opmærksom på.

Ansøgningsrunden begynder primo juli 2024 og slutter 26. september 2024.

Bemærk: Du kan ikke omdanne dit eksisterende tilsagn om pleje af græs- og naturarealer til et nyt tilsagn om pleje af græs- og naturarealer i den nye reformperiode.

7. Anmodning om udbetaling af tilskud

7.1 Frister

Fristen for at indsende anmodning om udbetaling af tilskud for et eksisterende tilsagn er 22. april 2024.

Du kan indsende en forsinket ansøgning om udbetaling af tilskud frem til 17. maj 2024, men støtten vil blive reduceret med 1 % pr. arbejdsdag for hver af de ordninger, hvor du ikke har indberettet mindst én mark senest 22. april 2024. Hvis du ikke har indsendt en anmodning om udbetaling senest den 17. maj 2024, vil dit tilsagn bortfalde med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

7.2 Krav til ansøgning om udbetaling

Du skal hvert år indtegne dine marker i Internet Markkort og anmode om udbetaling af tilskud for dit eksisterende tilsagn til tilsagnstype 66 og 67 på siden "Udbetaling af tilskud til Pleje af græs- og naturarealer" i Fællesskemaet, som du finder på Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv. På denne side skal du for hver mark, der overlapper et tilsagn med tilsagnstype 66 eller 67 tage stilling til, om du søger om udbetaling af tilskud.

Hvis du har fået en dispensation til nogle af tilsagnsbetingelserne, er det de betingelser, der fremgår af dispensationen, du erklærer at overholde. Du skal altså stadig sætte hak i "Ja" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", også selv om du pga. dispensationen ikke får dit tilskud udbetalt.

Hvis du markerer "Nej" til udbetaling af tilskud, vil tilsagnet som udgangspunkt bortfalde med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du skal dog sige "Nej" til udbetaling, hvis du har overdraget tilsagnsmarken, læs i afsnit 10.

Tilsagnet bortfalder, hvis du ikke søger udbetaling

Hvis du sætter hak i "Nej" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", for en mark, som du stadig har rådighed over, vil tilsagnet automatisk bortfalde med krav om tilbagebetaling. Hvis du har fået en dispensation, som medfører bortfald af årets tilskud, skal du derfor stadig søge om udbetaling.

Hvis du søger et nyt tilsagn i 2024, skal du første gang anmode om udbetaling i Fællesskema 2024. Du kan enten selv bede om udbetaling via Tast selv-service, eller du kan give fuldmagt til fx din konsulent.

Se [Brugerguide for Internet Markkort](#) for beskrivelse af, hvordan du tegner dine marker.

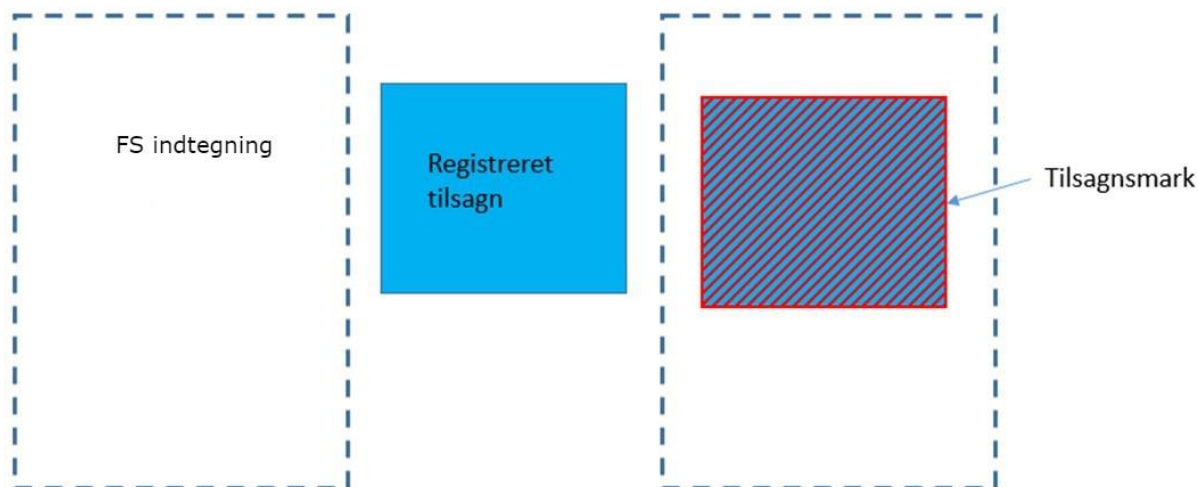
7.2.1 Sådan beregnes de 20 pct. fleksibilitet

Når vi beregner, om de områder under 1 ha, der ikke er plejet, udgør mere end 20 pct., tager vi udgangspunkt i tilsagnsmarken. Tilsagnsmarken defineres som overlappet mellem den mark, du har tegnet i Fællesskemaet, og det tilsagn, vi har registreret i IMK. Det vil sige, at arealer uden for tilsagnsarealet ikke indgår i beregningen af de 20 pct. fleksibilitet. Det samme gælder for arealer, hvor støtteberettigelseskriterierne ikke er opfyldt.

Vær opmærksom på, at hvis du kombinerer dit tilsagn med grundbetaling, skal områder op til 1 ha registreres som småbiotoper for også at være støtteberettiget til grundbetaling. Du kan læse mere i

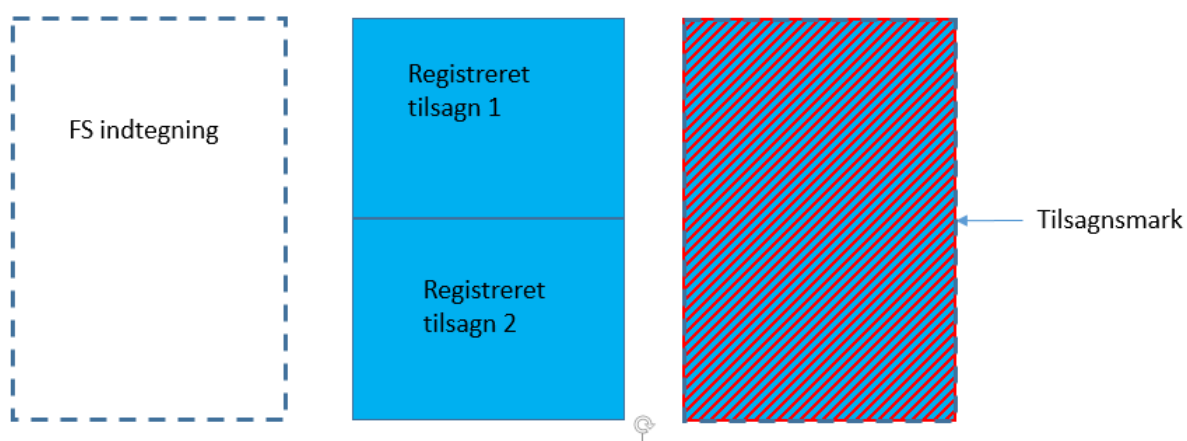
[Vejledning om grundbetaling og støtteberettigede arealer.](#)

På Figur 8.1 nedenfor ses et registreret tilsagn, hvor FS marken er noget større end tilsagnsmarken. Overlappet er 100%, og tilsagnsmarken er derfor lig med det registrerede tilsagn.

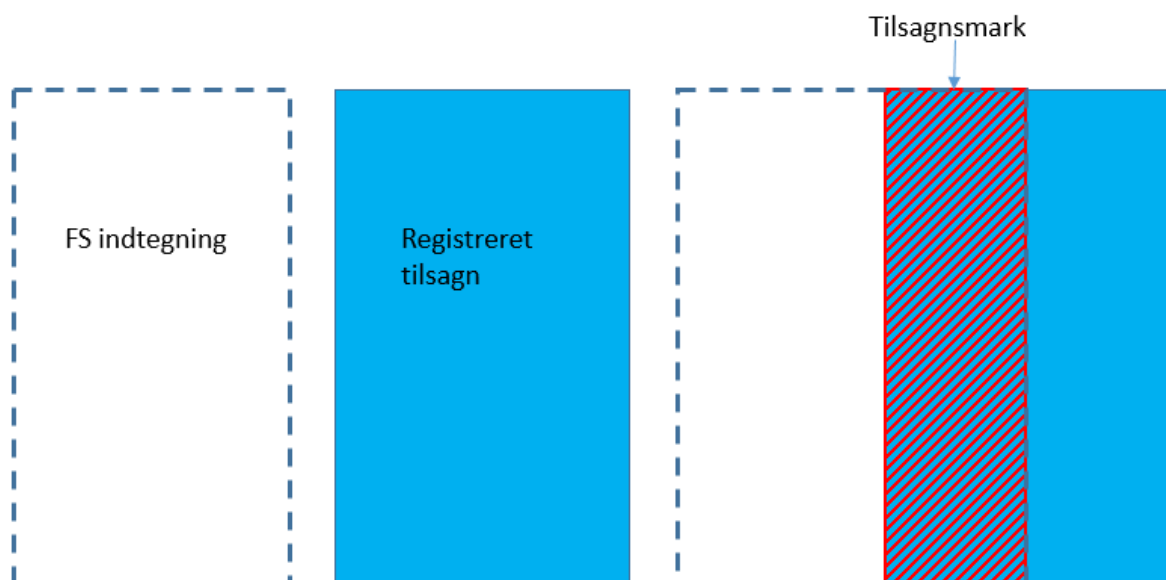
Figur 8.1: Mark indtegnet i Fællesskema overlapper fuldt ud den registrerede tilsagnsmark

På Figur 8.3 nedenfor kan du se, at hvis din mark i årets Fællesskema overlapper med flere forskellige tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, er det overlappet med summen af de registrerede tilsagn inden for marken, der udgør den samlede tilsagnsmark.

Figur 8.2 FS mark overlapper to registrerede tilsagn

På Figur 8.4 nedenfor kan du se, at hvis din indtegning ikke overlapper med hele det registrerede areal, er det kun den del, der overlapper den registrerede tilsagnsmark, der er tilsagnsmarken.

Figur 8.3: Mark indtegnet i Fællesskema overlapper kun delvist med den registrerede tilsagnsmark

7.2.2 Valg af afgrødekode ved udfyldelse af fællesskemaet

Når du anmoder om udbetaling, er det vigtigt, at du anmelder arealet med den rigtige afgrødekode. Afgrødekoden skal være uden kvælstofnorm og afspejle arealets status. Hvis du anvender en ikke-tilsagnsberettiget afgrødekode, kan du ikke søge om udbetaling på marken i Fællesskemaet.

Et areal med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer kan være enten et naturlignende areal eller være et landbrugsareal og have status af enten omdrift eller permanent græs. Arealets status har ikke indflydelse på tilsagnsreglerne, men har betydning for opfyldelsen af landekvoten for opretholdelse af permanent græs, og det kan have betydning for opfyldelse af krav under grundbetalingsordningen.

Arealets status fastfryses i tilsagnsperioden. Det betyder fx, at hvis arealet har ligget med græs i 3 år, før du fik tilsagn på arealet, vil arealet have status som 4. års græs i det første år, efter tilsagnet er udløbet. Hvis du har tilsagn på et tidligere omdriftsareal over flere tilsagnsperioder – altså hvis arealet var omdrift, da det indgik i det første tilsagn - nulstilles status, og arealet har dermed status som 1. års græs i det første år, efter sidste tilsagn udløber. Et areal kan derfor godt have status af omdrift, selvom der er tilsagn på det i en længere årrække (se eksempel nedenfor).

TABEL 8.1. Arealstatus ved tilsagn og efter tilsagnets afslutning.

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Græs år 3	Græs år 4	Tilsagn Omdrift (græs år 5)					Omdrift (græs år 5)
Græs år 5	Perm. græs	Tilsagn Permanent græs					Permanent græs
Tilsagn på tidligere omdriftsareal		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekode 247					Omdrift (græs år 1)
Tilsagn på tidligere permanent græs		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekode 254					Permanent græs

Begrebet permanent græs blev først indført i 2005. Arealer, der har haft tilsagn siden 2004 eller tidligere, vil derfor som udgangspunkt have status af omdrift.

Du kan vælge mellem tre afgrødekoder, når du søger om udbetaling af dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer. I tabellen herunder kan du se, hvornår du skal vælge hvilken kode.

TABEL 8.2. Afgrødekoder der kan bruges til tilsagnsarealer.

Afgrøde-kode	Tekst	Bruges når
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0N), permanent	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var permanent græs før tilsagnets start.
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0N), omdrift	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var i omdrift før tilsagnets start.
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal	Et naturlignende areal, der ikke kan leve op til de almindelige regler under grundbetalingsordningen.

7.2.3 Generelt om udbetaling

Hvornår bliver pengene udbetalt?

Pengene bliver udbetalt en gang om året. Landbrugsstyrelsen starter normalt udbetalingerne 1. december i ansøgningsåret. Vi forventer, at alle tilskud er udbetalt senest 30. juni året efter. Du kan læse om vores mål for udbetaling i vores resultatkontrakt, som du kan finde [her](#).

Udbetalingskonto

Tilskuddet vil blive udbetalt til den konto, der er registreret som din NemKonto. Du kan indberette og ændre den konto, du ønsker som NemKonto, i dit pengeinstitut (eller netbank) eller på nemkonto.dk.

Nyt CVR-nummer

Hvis din bedrift får nyt CVR-nummer, skal du huske at få registreret din NemKonto på det nye CVR-nummer. Du skal desuden huske at lave en producentskifteændring af dette i dit fællesskema, hvis du får et nyt CVR-nummer, fordi din bedrift har skiftet ejer i forbindelse med oprettelse eller ophør af et selskab. Læs mere i afsnit 9.

Oplysninger til SKAT

Tilskuddet er skattepligtigt, og Landbrugsstyrelsen oplyser til SKAT, hvor meget du har fået udbetalt.

Loft over tilskud

Der er et loft for, hvor stort et samlet tilskud, du årligt kan modtage pr. ha fra ordninger under Landdistriktsprogrammet. Tilskudsloftet afhænger af, hvilke afgrøder du havde på arealet året før, du gik ind i ordningen/tilsagnet. Det betyder, at hvis du fx havde korn på arealet i 2022, er støtteloftet ca. 4.500 kr./ha/år. Der gives kompensation efter den afgrøde med højeste sats for engangskompensation i referenceperioden. For arealer under projekter, hvor midlerne til kompensation er afsat på baggrund af en tidligere referenceperiode, vil den dog være denne, der er gældende.

TABEL 8.3.

Afgrøde på arealet året før tilsagnsstart	Støtteloft pr. ha pr. år
1-årige afgrøder på arealet, fx korn, raps, roer,	600 euro (ca. 4.500 kr.)
Flerårige specialafgrøder, fx frugttræer,	900 euro (ca. 6.700 kr.)
Ved anden arealanvendelse, fx permanente græsarealer	450 euro (ca. 3.350 kr.)

Støtteloftet gælder for hver enkelt foranstaltning i landdistriktsprogrammet. Fx er Fastholdelse af vådområder og Pleje af græs- og naturarealer samme foranstaltning, da der ydes tilskud til ordningerne under samme artikel i forordningsgrundlaget. Grundbetaling indgår ikke i EU-loftet.

Eksempel: Hvis du har et tilsagn om fastholdelse på et areal, hvor du tidligere dyrkede korn (sats 3.500 kr./ha), og du på samme areal har et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer med afgræsning (sats 1.650 kr./ha eller 2.600 kr./ha), vil du ramme EU-loftet, og dit samlede tilskud vil blive nedsat til max ca. 4.500 kr./ha. Loftet vil ikke påvirke engangskompensationen.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 33 om udbetaling af tilskud

Derudover er brugt anden lovgivning:

- art. 28, stk. 8, og bilag II i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1305/2013 af 17. december 2014.

8. Kontrol og sanktion

Hvert år kontrollerer Landbrugsstyrelsen alle modtagne fællesskemaer administrativt og ved satellitbaseret kontrol. Derudover udvælger Landbrugsstyrelsen et antal ansøgninger, som vi kontrollerer ved fysisk kontrol på stedet, dvs. på din bedrift.

Formålet med disse kontroller er at sikre, at tilsagnsbetingelserne bliver overholdt.

Kontrol sker på grundlag af din indsendte udbetalingsanmodning i fællesskemaet, din indtegning i Internet Markkort og markblokregistret. Din indtegning af tilsagnsarealerne i Internet Markkort bliver kontrolleret i forhold til de oplysninger, som Landbrugsstyrelsen har registreret om dit tilsagn.

Høringsbreve

I forbindelse med kontrol af Fællesskemaet og Tilsagnsskemaet sender Landbrugsstyrelsen hvert år høringsbreve til ansøgere vedrørende forskellige fejl i ansøgningerne/anmodningerne. Det er vigtigt, at du reagerer på brevene, da det kan have indvirkning på dit tilsagn fremadrettet.

Som ansøger kan du i høj grad selv være med til at undgå, at du får fejl i din ansøgning og dermed høringsbreve ved at sikre, at din ansøgning er så korrekt som mulig. Du bør bl.a. være opmærksom på:

- Kun at søge tilsagn på arealer, du har rådighed over som ejer eller forpagter,
- Kun at søge støtte til tilskudsberettigede arealer,
- At tegne alle dine marker præcist, så du får indtegnet hele tilsagnet, og
- At lave tidlige og præcise ændringsforslag til markblokke, som du mener er forkerte.

8.1 Kontrol i forhold til markblokke

Det er kun arealer inden for markblokkene, som er tilskudsberettigede. Det betyder, at arealer, som ligger uden for markblok, ikke bliver medregnet til det tilskudsberettigede areal. Hvis du mener, at markblokgrænsen er forkert, skal du indsende et ændringsforslag via IMK og tegne det areal, som du mener er støtteberettiget, i en selvstændig mark med markbloknummer 999999-99. Hvis du ikke gør det, vil du ikke kunne få tilsagn eller udbetaling til den del, der ligger uden for markblok. Vær opmærksom på, at fristen for at indsende ændringer til markblokkene er tidligere end fristen for at indsende ændringer til Fællesskemaet eller fristen for at indsende Tilsagnsskemaet.

Læs mere om indtegning i [Brugerguide til Internet Markkort](#).

8.2 Satellitbaseret kontrol

Samtlige landbrugsarealer er underlagt satellitbaseret kontrol. Dette gælder også for arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.

I den satellitbaserede kontrol af arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer kontrolleres det, at der ikke er etableret en ikke-støtteberettiget afgrøde på arealet eller findes ikke-støtteberettigede permanente elementer.

Der udføres ikke yderligere satellitbaseret kontrol på arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer. Du kan læse mere om satellitbaseret kontrol i [vejledningen om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer](#).

8.3 Kontrol på stedet

Kontrollen kan bestå af en fysisk kontrol på stedet, dvs. din bedrift. Kontrolbesøg foretages uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer.

Du har med din ansøgning accepteret, at vi udfører kontrol på bedriften. Hvis din bedrift udtages til et kontrolbesøg, har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres.

Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig, varsler vi dig, og oplyser dig om, at vi begynder kontrol senest 48 timer efter, at vi har afleveret varslingen. Kontrollen af dine marker bliver gennemført på dette tidspunkt. Hvis du ikke selv har mulighed for at deltage på det tidspunkt, kan du finde en stedfortræder. Du skal dog være opmærksom på, at vi gennemfører kontrollen uanset, om du har mulighed for at deltage eller ej.

Kan vi ikke gennemføre en kontrol på grund af forhold, som du er årsag til, vil vi afvise din ansøgning om tilskud. I en sådan situation vil dit tilsagn bortfalde, og vi vil derudover kræve, at du tilbagebetaler tidligere udbetalt tilskud.

Kontrolløren kan have brug for at se i bilag eller lignende for at kontrollere, om tilsagnsbetingelserne er overholdt. Der er krav om, at du skal kunne fremvise skatte-, moms- og driftsregnskaber for hver tilsagnsperiode, hvis kontrolløren efterspørger disse i forbindelse med kontrollen. Du skal opbevare disse dokumenter i mindst 5 år fra udbetalingstidspunktet.

Hvis der er betingelser, som vi ikke har kunnet kontrollere, fordi vi ikke har kunnet komme i kontakt med dig, kan vi betragte disse betingelser som overtrådt.

Efter kontrollen vil du modtage et brev i Tast selv-service med kontrolresultaterne. Hvis kontrollen giver anledning til bemærkninger, vil du sammen med kontrolresultatet modtage en skriftlig høring. Her får du mulighed for at kommentere kontrolresultatet, som fremgår af "Egne kontrolresultater 2024."

Kontrolløren vil ikke besvare dine eventuelle kommentarer til kontrollen, men sender dem sammen med sine egne bemærkninger til den videre sagsbehandling, hvor der tages stilling til bemærkningerne, inden der træffes afgørelse.

Hvis vi ikke hører fra dig, træffer vi afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Konsekvensen af, at du ikke overholder betingelserne for ordningen, kan være sanktion, bortfald af tilsagnet, og krav om at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud.

8.4 Kontrol med geo-refererede billeder

Som noget nyt i 2024 kan du vælge at kontrollen af dine græsningsforpligtigelse skal ske ved, at du indsender geo-refererede billeder af tilsagnsarealet. Billederne skal tages og indsendes ved brug af Landbrugsstyrelsens app. Det er ikke muligt at indsende billeder, der ikke er taget med appen. Dette skyldes, at billeddata i form af lokation og dato ikke kan manipuleres når billederne er taget med appen.

Det er derfor vigtigt at du sætter dig ind i hvordan appen bruges. Du kan finde mere information om Landbrugsstyrelsens app på vores hjemmeside:

<https://lbst.dk/landbrug/satellitbaseret-kontrol/landbrugsstyrelsens-app>

Alle som vælger denne metode skal indsende billeder til Landbrugsstyrelsen via appen. På baggrund af billederne vurderer Landbrugsstyrelsen om græsningstilsagnet er opfyldt.

8.5 Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner

Hvis vi ved kontrollen konstaterer, at du har overtrådt betingelserne, afhænger konsekvensen først og fremmest af hvilken betingelse, der er overtrådt.

Vi vurderer din sag afhængig af, om det er en overtrædelse af:

- Kriterier for støtteberettigelse,
- Forpligtelser eller
- Andre forpligtelser.

8.5.1 Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse

Kriterier for støtteberettigelse er grundlæggende betingelser, der giver adgang til ordningen, og som skal overholdes i hele tilsagnsperioden. Det kan fx være betingelsen om, at du skal have rådighed over arealet i hele tilsagnsperioden. Ved overtrædelse af disse betingelser beregner vi ikke sanktion, men arealet udgår af dit tilsagn, og du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

8.5.2 Overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser

Ved forpligtelser forstås de betingelser, der kompenseres for i ordningen. Det er fx afgræsning eller slæt, når du søger tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

Andre forpligtelser er øvrige betingelser, der ikke kompenseres for, men som du alligevel skal overholde for at modtage tilskud, fx forbud mod tilskudsfordring.

Ved overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser beregner vi en sanktion. I bilag 2 kan du se en vejledende oversigt over, hvordan vi sanktionerer de enkelte overtrædelser. Sanktionsprocenten afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag.

Ved overtrædelse af forpligtelser og andre forpligtelser bliver overtrædelsen vurderet i forhold til:

- Alvor – hvor alvorlig er overtrædelsen i forhold til ordningens formål?
- Omfang – hvilken virkning har overtrædelsen på ordningen som helhed?
- Varighed – hvor længe vil arealet være påvirket af overtrædelsen?
- Hyppighed - har du haft en lignende overtrædelse inden for programperioden 2014-2022?

Vi laver en samlet vurdering af alvor, omfang og varighed for hver type af overtrædelser, og inddeler overtrædelserne i vægtningskategorier på denne baggrund. I bilag 2 kan du se vejledende vægtningskategorier for hver type af overtrædelser. Læs mere om vægtningskategorier i næste afsnit.

Kriteriet "hyppighed" betyder, at sanktionen skærpes, hvis en overtrædelse har fundet sted flere gange hos den samme tilsagnshaver. Du kan læse mere i kapitel 8.5.5 om, hvordan vi beregner den skærpede sanktion for en gentagen overtrædelse.

8.5.3 Hvordan beregner vi din sanktion?

I de følgende kapitler har vi beskrevet, hvordan vi beregner sanktionen, så det er muligt for dig selv at regne efter. Sanktionen beregnes kun for overtrædelser af typen forpligtelser og andre forpligtelser.

Sanktionering ved overskridelse af 20 pct. ikke plejede områder på under 1 ha

Hvis mere end 20 pct. af tilsagnsmarken, der ikke er plejet, beregnes der sanktion for de områder, som udgør mere end 20 pct. af tilsagnsmarken, hvilket også medvirker til en sanktion på grundbetalingen. Ved overskridelsen af de 20 pct. ikke plejede områder, er det kun de områder, der overstiger de 20 pct., der vil blive sanktioneret. Overskridelsen af de 20 pct., vil blive håndteret på den måde, at Landbrugsstyrelsen – ud fra listen i bilag 3 – indregner de mest permanente områder i de 20 pct. først.

Eks:

Marken udgør 3 ha, det vil sige at 20% fleksibilitet er 6.000 m² (0,6 ha).

Der er 4 observationer i kategori 1 på henholdsvis 2*800 m² (obs. 1a og 1b), 600 m² (obs. 1c) og 200 m² (obs. 1d)

Der er 6 observationer i kategori 2 på henholdsvis 800 m² (obs. 2a), 600 m² (obs. 2b), 2 *300 m² (obs. 2c og 2d) og 200 m² (obs. 2e)

Der er 2 observationer i kategori 3 på henholdsvis 900 m² (obs. 3a) og 600 m² (obs. 3b)

Der er 2 observationer i kategori 4 på henholdsvis 600 m² (obs. 4a), 500 m² (obs. 4b) og 400 m² (obs. 4c)

Det betyder, at processen er:

1. Der startes i kategori 1: Alle 4 observationer (obs. 1a, 1b, 1c og 1d) kan rummes inden for fleksibiliteten.
2. Der er nu 4200 m² tilbage i fleksibiliteten.
3. Vi kigger nu i kategori 2: Alle 6 observationer (obs. 2a-2e) kan rummes inden for fleksibiliteten.
4. Der er nu 1500 m² tilbage i observationen
5. Den største observation i kategori 3 (obs. 3a) kan rummes i fleksibiliteten.
6. Der er nu 500 m² tilbage
7. Den næst største observation i kategori 3 (obs. 3b) er på 600 m² og kan derfor ikke rummes i fleksibiliteten
8. Der ses på næste kategori.
9. Den største observationer i kategori 4 (obs. 4a) er over 500 m² og kan derfor ikke rummes i fleksibiliteten
10. Den næste observation i kategori 4 (obs. 4b) er på 500 m² og kan derfor rummes i fleksibiliteten
11. Flexibiliteten er opbrugt, og de resterende observationer sanktioneres.

Resultatet er derfor:

- Observationer, uden sanktion: 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 3a og 4b
- Observationer, der skal sanktioneres: 3b, 4a og 4c

Beregning af sanktion

Når vi beregner, hvor stor sanktionen skal være, bruger vi to virkemidler:

- Vægtningskategorier: 2, 10, 25, 50 eller 100 procent. Kategorierne er opgjort ud fra overtrædelsens alvor, omfang og varighed.
- Sanktionstrappe – en faktor, der ganges på overtrædelsen. Det vil sige, at arealmæssigt store eller gentagne overtrædelser giver forholdsmæssigt større sanktioner.

De to virkemidler, vægtningskategorier og sanktionstrappe, giver tilsammen mulighed for, at vi kan tilpasse sanktionerne efter, fx hvor alvorlig overtrædelsen er eller hvor stort et areal, som overtrædelsen har berørt. Virkemidlerne betyder også, at vi kan nedsætte din udbetaling med et større beløb end det beløb, du egentlig skulle have udbetalt for det areal, hvor der er konstateret en overtrædelse. Det betyder fx, at en grov overtrædelse på arealet betyder en større nedsættelse, end hvad der svarer til udbetalingen på det lille areal. Nedsættelsen vil dog aldrig være større end dit samlede tilskud.

Vurderingen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde. Det betyder, at vægtningskategorien i nogle sager kan være højere eller lavere end det, der fremgår af oversigten i bilag 2.

Beregningen af sanktionen sker i trin og på afgrødegruppeniveau. I disse trin bruger vi også en række begreber (overtrædelsesprocent, sanktionsprocent og samlet sanktionsprocent), som går igen i de sanktionsbreve, som vi sender ud, hvorimod begrebet overtrædelsesprocent ikke bruges i bekendtgørelsen. I det følgende gennemgås de enkelte trin i sanktionsberegningen, og bagefter kan du se en række eksempler.

Begrebet afgrødegruppe bruges ved beregning af sanktion. En afgrødegruppe er tilsagnsmarker, der er givet i samme programperiode (fx 2014-2022) under samme foranstaltning (alle arealbaserede miljøtilsagn), og som har samme sats.

Hvis du modtager tilskud med forskellige satser på de enkelte arealer, vil disse indgå i forskellige afgrødegrupper.

Et eksempel på dette er, hvis du har tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, og du på mark 1 har et tilsagn med forpligtelse til slæt til 850 kr. pr. ha og på mark 2 har et tilsagn med forpligtelse til afgræsning til 1.650 kr. pr. ha. De to marker er opdelt i to forskellige afgrødegrupper, fordi der modtages tilskud med to forskellige satser.

Trin 1: Vi vurderer overtrædelserne på markerne og beregner en samlet overtrædelsesprocent. Denne beregning sker ud fra forholdet mellem det areal, hvor der er fundet en overtrædelse, og det samlede areal inden for afgrødegruppen og vægtningskategorien. Beregningen af overtrædelsesprocenten for en vægtningskategori ser sådan ud:

$$\text{Overtrædelsesprocent} = \frac{\text{Overtrådt areal i vægtningskategorien} \times \text{Vægtningskategori}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 2: Den samlede overtrædelsesprocent ganger vi med en faktor fra sanktionstrappen, og det resulterer i en sanktionsprocent. Sanktionstrappen bruges for at beregne en proportional stigning af sanktionen, så sanktionen bliver større ved store overtrædelser.

Sanktioneringstrappe:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 < overtrædelsesprocent ≤ 10	1	10
10 < overtrædelsesprocent ≤ 20	1,2	24
20 < overtrædelsesprocent ≤ 50	1,3	65
50 < overtrædelsesprocent ≤ 100	1,4	100*

*Den samlede sanktionsprocent kan aldrig overstige 100.

Vi finder sanktionsprocenten for overtrædelser på markniveau ved denne beregning:

$$\text{Sanktionsprocent på markniveau} = \text{Samlet overtrædelsesprocent} \times \text{Omregningsfaktor}$$

Trin 3: Hvis vi finder en overtrædelse på bedriftsniveau, beregner vi sanktion uden brug af sanktionstrappen. Beregningen ser således ud:

$$\text{Sanktionsprocent på bedriftsniveau} = \frac{\text{Vægtningskategorien} \times \text{Overtrådt areal}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 4: Til sidst lægger vi sanktionsprocenterne for mark- og bedriftsovertrædelser sammen til en samlet sanktionsprocent. Den samlede sanktionsprocent er den procent, som vi nedsætter årets tilskud med på den pågældende afgrødegruppe.

Vi gentager trin 1-4 for hver afgrødegruppe, hvor vi finder overtrædelser på en mark i pågældende afgrødegruppe.

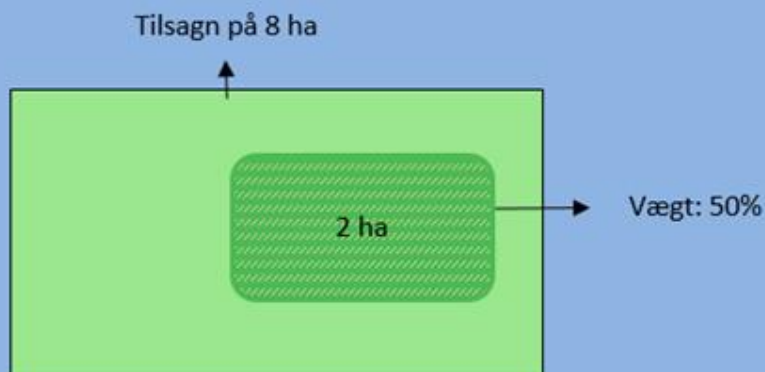
8.5.4 Eksempler på beregning af sanktion

I det følgende viser vi en række eksempler, hvor sanktionen beregnes.

Eksempel på en overtrædelse

Eksempel 1:

Ansøger A har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha.

Trin 1

(her beregnes overtrædelsesprocenten):

$$\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$$

Trin 2

Sanktionsprocenten på 12,5 % ligger på andet trin af sanktionstrappen ($10 < \text{overtrædelsesprocenten} \leq 20$), hvor der skal ganges med 1,2. Sanktionsprocenten er derfor:

$$12,5 \% \times 1,2 = 15$$

Trin 4

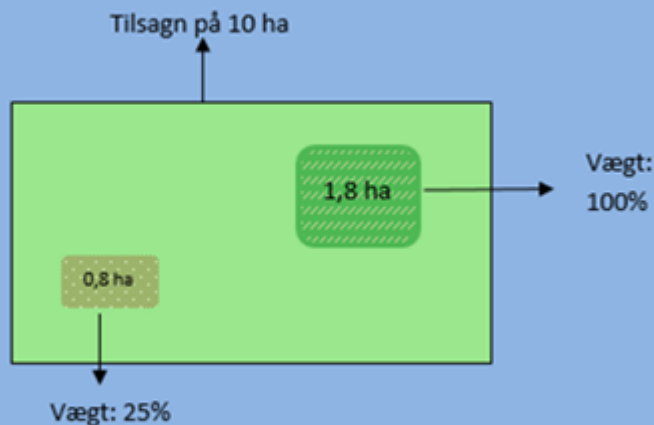
Da der ikke er andre overtrædelser, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, og ansøger A skal have nedsat årets udbetaling med 15 %.

Hvis der er tale om flere typer af overtrædelser inden for en afgrødegruppe, vil hver enkelt overtrædelse indgå i beregningen af sanktionen af årets udbetaling, selvom overtrædelserne er sket helt eller delvist på det samme areal.

Eksempel på flere overtrædelser på samme mark

Eksempel 2:

Ansøger B har et tilsagn på 10 ha, og der er 10 ha i afgrødegruppen. Der er en overtrædelse på 0,8 ha med vægtningskategori 25 %. På 1,8 ha er der en overtrædelse med vægtningskategorien 100 %. Overtrædelsen medfører også bortfald af tilsagnet på det berørte areal.

Sanktionen beregnes således:

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

$$25\% \text{ vægtningskategori: } \frac{0,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25\% = 2\%$$

$$100\% \text{ vægtningskategori: } \frac{1,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 100\% = 18\%$$

$$\text{Den samlede overtrædelsesprocent er: } 2\% + 18\% = 20\%$$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Den samlede overtrædelsesprocent på 20 % ligger i intervallet $10 < \text{overtrædelsesprocent} \leq 20$ i sanktionstrappen, så overtrædelsesprocenten skal ganges med faktor 1,2.

$$\text{Sanktionsprocenten er således: } 20\% \times 1,2 = 24\%$$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er den samlede sanktionsprocent lig med sanktionsprocenten, dvs. at årets udbetaling i denne afgrødegruppe nedsættes med 24%. Desuden bortfalder tilsagnet på de 1,8 ha med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Tilsagnet bliver derfor nedskrevet til 8,2 ha.

Hvis vi konstaterer overtrædelser på både markniveau og på bedriftsniveau, beregner vi først sanktionsprocenten på markniveau (trin 2), hvorefter vi beregner den på bedriftsniveau (trin 3). Den samlede sanktion beregnes til sidst som summen af sanktionsprocenten på markovertrædelser og summen af sanktionsprocenten på bedrifts-overtrædelser (trin 4). Se eksempel 3.

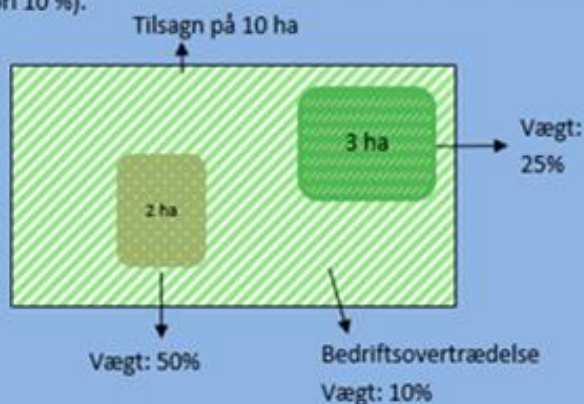
Et eksempel på overtrædelser på både mark- og bedriftsniveau

Eksempel 3:

Overtrædelse 1 på et areal på 3 ha med vægtningskategorien 25 %.

Overtrædelse 2 på et areal på 2 ha med vægtningskategorien 50 %.

Overtrædelse 3, der ikke knytter sig til arealer (overtrædelse på bedriftsniveau – vægtningskategori 10 %).

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

Overtrædelse 1

Vægtningsskategorier: 25 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{3 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25 \% = 7,5 \%$$

Overtrædelse 2

Vægtningsskategorier: 50 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{2 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 50 \% = 10 \%$$

Den samlede overtrædelsesprocent for overtrædelse 1 og 2 er: $7,5 \% + 10 \% = 17,5 \%$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Da den samlede overtrædelsesprocent er over 10 % men under 20 %, skal den samlede overtrædelsesprocent ganges med en faktor på 1,2.

Sanktionsprocenten efter anvendelse af sanktionstrappen: $17,5 \% \times 1,2 = 21 \%$

Trin 3

Overtrædelse på bedriftsniveau:

Vægtningsskategorier: 10 %

Overtrædelse 3 er på bedriftsniveau. Vi fastsætter derfor arealet, hvor der er en overtrædelse, som hele afgrødegruppen, dvs. 10 ha. Sanktionstrappen bliver ikke brugt på denne type overtrædelse. Det vil sige, at sanktionsprocenten beregnes som: $\frac{10 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 10 \% = 10 \%$

Trin 4

Beregning af den samlede sanktionsprocent: $21 \% + 10 \% = 31 \%$

Det betyder, at årets udbetaling i afgrødegruppen skal nedsættes med 31 %.

Ingen af overtrædelserne medfører bortfald af tilsagn, så tilsagnet er stadig på 10 ha.

8.5.5 Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse

Det kan betyde en skærpelse af sanktionen, hvis en forpligtelse eller en anden forpligtelse bliver overtrådt gentagne gange.

Der er tale om gentagelse, når:

- overtrædelsen er begået af samme tilskudsmodtager, og
- der tidligere er begået andre lignende overtrædelser, og
- overtrædelsen er sket inden for de sidste 4 år eller programperioden 2014-2022, og
- den tidligere overtrædelse er sket i:
 - det samme tilsagn som den nye overtrædelse, eller

et andet miljøtilsagn, som er givet i perioden 2015-2021

Landbrugsstyrelsen skærper sanktionen ved at anvende en særlig sanktionstrappe for gentagelser.

Sanktionstrappe for gentagelser:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 <overtrædelsesprocent ≤ 10	1,2	12
10 <overtrædelsesprocent ≤ 20	1,5	30
20 <overtrædelsesprocent ≤ 50	1,8	90
50 <overtrædelsesprocent ≤ 100	2,0	100*

*Sanktionsprocenten kan aldrig overstige 100.

I de tilfælde, hvor der inden for afgrødegruppen er både førstegangsovertrædelser og gentagne overtrædelser, anvendes efter fast praksis sanktionstrappen for gentagelse for alle overtrædelserne, hvis arealet med gentagelse udgør 15% eller mere af det samlede areal med overtrædelse. I de tilfælde, hvor arealet med gentagne overtrædelser er mindre end 15% af det samlede areal med overtrædelse anvendes den almindelige faktor i sanktionstrappen også på gentagelser.

Den skærpede sanktionstrappe bruges ikke ved bedriftsovertrædelser. Ved bedriftsovertrædelser er udgangspunktet efter styrelsens praksis, at sanktionsprocenten ved gentagelser forhøjes med 50 %.

Eksempel på sanktion ved gentagelse (sammenlign med Eksempel 1)

Eksempel 4:

Ansøger E har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha. En lignende overtrædelse blev også konstateret i 2013.

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten: $\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$

Trin 2

Overtrædelsesprocenten på 12,5 % lander på andet trin af sanktionstrappen (10 < sanktionsprocent ≤ 20), hvor der skal ganges med 1,5.

Sanktionsprocenten er derfor: $12,5 \% \times 1,5 = 18,75 \%$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, dvs. Ansøger E skal have nedsat årets udbetaling med 18,75 % (du kan sammenligne med eksempel 1, hvor der kun var overtrædelse i ét år, og her blev årets udbetaling nedsat med 15 %).

8.5.6 Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser

Hvis vi efter kontrol vurderer, at overtrædelsen er meget alvorlig (fx brug af pesticider, som ikke er godkendt i Danmark), kan det have store konsekvenser for dine tilsagn. Konsekvenserne kan være, at:

- Tilskuddet for hele tilsagnet ikke udbetales for kontrolåret og det efterfølgende år.
- Tilsagnet bortfalder på arealet med overtrædelse, og vi kræver, at du betaler tidligere udbetalt tilskud til arealet tilbage.
- Tilskud for eventuelle andre miljøtilsagn fra 2015-2021 ikke udbetales for kontrolåret og det efterfølgende år.
- Du ikke kan få nyt miljøtilsagn i kontrolåret eller det efterfølgende år. Hvis du allerede har fået et nyt tilsagn i kontrolåret, vil dette bortfalde.
- Du kan også risikere, at du ikke får udbetalt tilskud eller bliver udelukket fra ordningen, hvis du har leveret falsk bevismateriale for uretmæssigt at få udbetalt støtte eller ikke har indsendt de nødvendige oplysninger som følge af forsømmelse. Se også afsnit 10.5.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §26 om andre forpligtigelser
- § 33 om udbetaling af tilskud
- §34 om suspension af tilskud
- §36 om nedsættelse af tilskud ved overtrædelse af andre forpligtigelser

Derudover er brugt anden lovgivning:

- § 3, stk. 1, i Bek nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv
- § 9, stk. 2, i Lbk nr. 114 af 6. februar 2020 om landdistriktsfonden.
- Bilag 1, tabel 1 og 2 i ændringsbekendtgørelse nr. 1654 af 12. december 2023 om kontrol og administrative sanktioner
- Artikel 35, stk. 5-6, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 17, stk. 1, litra e, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014.
- Artikel 59, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- Artikel 63, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013
- Artikel 35, stk. 1 og 2, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 24, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.

9. Producentkifte

Du skal anmelde producentkifte af dit tilsagn i fællesskema, som du kan finde i Tast selv for 2024

9.1 Producentkifte/ophør af tilsagn

Når et areal bliver solgt, bortforpagtet, eller forpagtningen ophører, skal du tage stilling til overdragelse af dit tilsagn til den nye ejer eller forpagter. Der er to muligheder:

- A. Tilsagnet overdrages til den nye ejer eller forpagter, som indtræder i rettigheder og forpligtelser
- B. Tilsagnet ophører i forbindelse med overdragelse af arealet, uden at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage.

Det er vigtigt, at du i alle tilfælde anmelder producentskiftet til Landbrugsstyrelsen. Fra 2024 skal du anmelde producentskiftet i fællesskemaet. Dette sker ved at både overdrager og erhverver markerer producentskiftet for hver enkelt mark i fællesskemaet. Som overdrager skal du sige "Nej" til udbetaling af tilskud. Producentkifte kan kun foregå gennem fællesskema, og det er derfor ikke længere muligt at indsende en separat producentkifteerklæring.

Hvis du ikke anmelder producentskiftet, bortfalder tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du skal også anmelde et producentkifte, hvis hele din bedrift skifter ejer, fordi der er dannet et selskab (A/S, ApS eller I/S) eller et selskab er ophørt med at eksistere.

9.1.1 Frist for producentkifte

Fristen for at anmelde et producentkifte til Landbrugsstyrelsen er den samme som fristen for indsendelse af ændringer til fællesskemaet.

9.1.2 Hvad skal overdrager gøre?

Som overdrager skal du i fællesskema på siden "Pleje af græs- og naturarealer" altid markere for producentkifte i Forskelsviseren kolonne B12. I kolonne B13 skal du oplyse erhververs CVR-nummer.

NB: Du skal som overdrager indsende fællesskemaet med markeringer for producentskifte, også selv om du ikke længere søger nogen form for landbrugsstøtte. Som overdrager skal du sige "Nej" til udbetaling af tilskud. Producentens skifte kan kun foregå gennem fællesskema, og det er derfor ikke længere muligt at indsende en separat producentskifteerklæring.

9.1.3 Hvad skal erhverver gøre?

Der er to scenarier:

A. Erhverver overtager tilsagnet

Du skal for de erhvervede marker i fællesskema i Markplanen på siden "Pleje af græs- og naturarealer" vælge "Ja" til udbetaling i kolonne A5, vælge græsningsmetode og markere for producentskifte i kolonne A15.

B. Erhverver vil ikke overtage tilsagnet

Du skal for de erhvervede marker i fællesskema på siden "Pleje af græs- og naturarealer" vælge "Nej" til udbetaling i kolonne A5 og markere for producentskifte i kolonne A15. Tilsagnet vil da bortfalde uden krav om tilbagebetaling.

Hvis erhverver ikke indsender et fællesskema, vil tilsagnet ligeledes bortfalde uden krav om tilbagebetaling.

9.1.4 Når du indtræder i et tilsagn

Det er vigtigt, at du som erhverver anmoder om udbetaling af tilskud, ellers vil tilsagnet bortfalde.

Når du indtræder i et tilsagn, betyder det, at du overtager tilsagnet med de rettigheder og forpligtelser, der gælder for det pågældende tilsagn. Du skal opfylde disse forpligtelser i den resterende periode af tilsagnet fra overdragelsesdatoen. Hvis tilsagnet bortfalder efter overdragelsesdatoen, vil det også være dig, der skal tilbagebetale tidligere års udbetalte tilskud, dvs. også tilskud udbetalt til den tidligere tilsagnshaver.

Når du og overdrageren har indsendt jeres fællesskema med markering af producentskifte, indtræder du i tilsagnet, og tilsagnet vil herefter fremgå af listen over dine registrerede tilsagn. Tilsagnet vil dog først fremgå af listen over dine registrerede tilsagn, når producentskiftet gennemføres hos os.

Læs mere om producentskifte og frister på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#).

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 27, stk. 1-4
- § 31, stk. 1-2

9.2 Når vi konstaterer overtrædelser ved en kontrol

Hvis vi i forbindelse med kontrol konstaterer, at tilsagnets betingelser ikke er overholdt, nedsættes tilskuddet for den landbruger, som har indsendt Fællesskemaet, og som derfor skal have årets udbetaling.

Det betyder, at hvis datoen for overdragelse af tilsagnet er efter fristen for indsendelsen af Fællesskema, er det altid overdrager, der kontrolleres for, at tilsagnets betingelser bliver overholdt. Overdrager kan være ansvarlig for eventuelle overtrædelser, som vi konstaterer i forbindelse med en kontrol. Det vil sige, at hvis vi i forbindelse med en kontrol konstaterer, at erhverver ikke har opfyldt betingelserne for tilsagn, kan overdrager risikere, at årets tilskud bliver nedsat, eller at tilsagnet bortfalder, og at tidligere udbetalt tilskud bliver krævet tilbagebetalt.

Hvis producentskiftet foretages før indsendelsen af Fællesskema, er det derimod erhverver, der holdes ansvarlig, fordi det er erhverver, der i Fællesskema har indberettet, at tilsagnsbetingelserne er overholdt. Hvis overdrager eller erhverver mener, at de uberettiget har fået nedsat deres støtte på grund af forhold, der skyldes den anden part, er dette et civilretligt forhold mellem parterne, som er Landbrugsstyrelsen uvedkommende. Landbrugsstyrelsen henholder sig til den registrerede tilsagnshaver, der har erklæret, at der søges om udbetaling af tilskud på de pågældende marker i Fællesskemaet.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- § 6 om ansøgning
- § 29 om ændringer af tilsagn og indtræden i tilsagn

10. Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet

I dette kapitel kan du læse om de regler, der er fælles for tilsagn givet i 2016-2022.

10.1 Bortfald af tilsagn

Et tilsagn om tilskud bortfalder eller kan bortfalde blandt andet, hvis:

- Kriterierne for støtteberettigelse ikke er overholdt
- Visse typer af forpligtigelser eller forbud ikke er overholdt (fx sprøjtning)
- Du som tilsagnshaver har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, eller du har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse
- Du som tilsagnshaver tilsidesætter dine pligter i forbindelse med kontrol
- Du ikke opfylder din oplysningspligt. Se afsnit 13.7

Et tilsagn om tilskud vil som udgangspunkt også bortfalde, hvis du ikke overholder fristen for at anmode om udbetaling i fællesskemaet.

Vi kan dog bestemme, at tilsagnet ikke bortfalder i følgende tilfælde:

- Hvis du ikke har fået en advarsel i det rettidigt indsendte fællesskema om, at du ikke har anmodet om udbetaling af tilskud, og arealet ikke var registreret som tilsagnsareal i Internet Markkort.
- Hvis du har skrevet en fyldestgørende bemærkning i fællesskemaet om, hvorfor du ikke har søgt om udbetaling, og fællesskemaet er indsendt senest ved ændringsfristen.
- Hvis du i fællesskemaet senest indsendt ved ændringsfristen har anmeldt en forkert tilsagnstype eller plejeforpligtelse

Vi vil herefter vurdere, om tilsagnet skal bortfalde. Vi ser i sagsbehandlingen på,

- Om der er særlige omstændigheder som gør, at tilsagnet ikke bør bortfalde,
- Om du har oplyst en gyldig grund til, at tilsagnet ikke skal bortfalde, eller
- Om der foreligger en indlysende fejl.

Hvis overtrædelsen medfører, at tilsagnet bortfalder, vil vi også kræve tidligere udbetalt tilskud tilbagebetalt. Hvis du ikke betaler inden betalingsfristens udløb, lægger vi renter på det beløb, du skylder. Renten er Nationalbankens udlånsrente + 8 procent pr. år. Vi regner fra betalingsfristens udløb, indtil betalingen sker. Du bliver ikke opkrævet rente, hvis beløbet er under 50 kr. En klage har ikke opsættende virkning. Det betyder, at du skal indbetale det opkrævede beløb, selv om der er en klagesag i gang.

10.2 Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer

Naturbeskyttelsesloven og anmeldeordningen i Natura2000

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, skal du muligvis søge om dispensation fra § 3, hvis den hidtidige drift eller pleje ændrer karakter i væsentlig grad. Det kan f.eks. være hvis du ønsker at tage slæt eller afpudse et areal, der ikke tidligere har været omfattet af denne aktivitet. Nogle naturtyper, som f.eks. rigkær, er særligt sårbare over for en intensivning af driften. Kontakt din kommune, hvis du er i tvivl.

Hvis dit areal er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 8 vedrørende klitfredning, må arealet kun afgræses, hvis arealet hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, herunder ved afgræsning. Landbrugsstyrelsen opdaterer årligt kortlaget for § 8-klitarealerne, som kan ses som klitarealer på IMK. Du kan tilsvarende se, om dit areal er klitfredet på Danmarks Miljøportal. Spørgsmål vedrørende klitfredning skal rettes til Kystdirektoratet.

Vær opmærksom på, at bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræver en forudgående anmeldelse til kommunen, også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende. Dette omhandler også ændringer i græsningsintensitet og høslæt. Anmeldelsen skal ske skriftligt til kommunen inden aktiviteten sættes i gang, så den kan vurdere, om den ønskede driftsændring eller aktivitet kan påvirke arter og naturtyper negativt. Anmeldelsen kan med fordel gøres ved at fremsende et udfyldt anmeldeskema.

Skema og yderligere oplysninger findes her på siden: [Anmeldeordning - anden jord end fredskovsarealer - Miljøstyrelsen \(mst.dk\)](#)

Anmodning om permanent genopdyrkningsret

Et tidligere omdriftsareal, der er omfattet af et miljøtilsagn, kan i løbet af tilsagnsperioden udvikle sig til et naturareal med en tilstand, der svarer til et areal beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtyper der er dannet, fordi der efter aftale med en offentlig myndighed i en periode er gennemført en særlig driftsform, herunder fx plejetilsagn, er imidlertid undtaget fra bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3 indtil et år efter aftalens udløb efter §2 i naturtypebekendtgørelsen.

Du har derudover også mulighed for at anmelde dit areal med permanent genopdyrkningsret til Kommunen, hvorved arealet kan bringes ind i driften igen selvom arealet bliver omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Disse undtagelser gælder kun for arealer, der ikke forinden allerede var § 3-beskyttede. Hvis du ikke ønsker, at dit areal skal blive omfattet af § 3, har du normalt en frist på 1 år til at inddrage arealet i omdrift efter tilsagnets udløb. Du skal i denne forbindelse tage stilling til, om arealet skal:

- Tages i omdrift igen eller
- Indgå i et nyt miljøtilsagn

Det kan du læse mere om på vores [hjemmeside om genopdyrkningsret](#).

Der kan desuden være andre reguleringer for arealerne, fx fredninger, som betyder, at arealerne ikke må opdyrkes. Hvis du er i tvivl, om du kan inddrage dit areal i omdrift, kan du kontakte kommunen.

10.3 Ekspropriation og jordfordeling

10.3.1 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer. Ved ekspropriation har du ikke selv valgt at overdrage dine arealer, men det sker efter krav fra en myndighed. Når et areal bliver eksproprieret, vil der som hovedregel ikke være krav om, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud til arealet. Du skal fremsende kopi af den afgørelse om ekspropriation, som du har modtaget fra den pågældende myndighed.

Nedenstående gælder dog også forhold, dvs. hvor du har indgået en frivillig aftale med myndigheden på ekspropriationslignende vilkår, dvs. i tilfælde hvor der ellers ville være sket en egentlig ekspropriation.

Force majeure

Ekspropriation kan anmeldes som force majeure, hvis det vedrører hele eller en væsentlig del af bedriften, og ikke kunne forudses på ansøgningstidspunktet. Her skal du kontakte Landbrugsstyrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det. Tilsagnet bortfalder som regel for de pågældende arealer, men kan evt. opretholdes ved midlertidige ekspropriationer. Læs mere i afsnit 13.9.

Indgreb af myndigheder

Ekspropriation betragtes og behandles dog oftest som offentlige eller af myndighederne godkendte indgreb, som led i fysisk planlægning. Det kan gælde bedriften eller en del af bedriften. Her er den ingen tidsfrist for anmeldelsen. Tilsagnet bortfalder altid for de pågældende arealer.

Du kan ikke søge om udbetaling af tilskud til et areal, hvis myndigheden overtager tilsagnsarealet inden udløbet af ansøgningsfristen i det pågældende tilsagnsår.

Hvis du allerede har søgt om udbetaling til et areal, der eksproprieres i løbet af tilsagnsåret, skal du trække tilsagnsarealet ud af ansøgningen.

Hvis du ikke har underrettet Landbrugsstyrelsen om ekspropriationen, og vi ved kontrollen konstaterer, at du ikke har overholdt alle tilsagnsbetingelserne, kan det medføre bortfald og evt. krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

10.3.2 Jordfordeling

Hvis nogle af dine tilskudsarealer er fragået som følge af jordfordeling, skal du informere os om det. Du skal indsende dokumentation for jordfordelingen, for eksempel ved at indsende kopi af den underskrevne jordfordelingsoverenskomst. Arealet udgår af tilsagnet med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor betingelserne for tilsagnet ikke opfyldes for hele tilsagnsåret uden tilbagebetalingspligt.

Du kan finde mere information om jordfordeling på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

10.4 Revisionsklausul

Du kan kun få udbetalt tilskud til Pleje af græs- og naturarealer under Landdistriktsprogrammet 2014-2022 for forpligtelser, som er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Hvad du i forvejen er forpligtet til, fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed, som pålægger dig obligatoriske begrænsninger/restriktioner for dine aktiviteter på et givet areal (pålæg, påbud, forbud og tilsvarende i medfør af lovgivning).

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnene tilpasses/revideres, så der kun ydes tilskud for forpligtelser, der er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Dette fremgår af EU-reglers såkaldte revisionsklausul.

Hvis du ikke kan acceptere tilpasningen af tilsagnet, kan du lade hele dit tilsagn ophøre på grund af revisionsklausulen uden krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalte tilskud. Du skal i så fald sende os en erklæring om anvendelse af revisionsklausul, som du finder på Landbrugsstyrelsens hjemmeside under ordningen Pleje af græs- og naturarealer. Dit tilsagn ophører så fra begyndelsen af det pågældende tilsagnsår, uden at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Fristen for at indsende erklæringen er den samme som Fællesskema-fristen. Du kan dog altid indsende erklæringen senest 8 uger efter, at den nye regel, der påvirker tilsagnet, træder i kraft. Hvis de 8 uger udløber på en helldag, en lørdag eller en søndag, så udløber fristen den første arbejdsdag, der følger herefter.

10.5 Suspension

Suspensionsreglen indebærer, at du i visse tilfælde kan få adgang til at afhjælpe en overtrædelse, så din udbetaling af støtte i det pågældende år ikke reduceres. Det betyder, at du i visse tilfælde kan nå at opfylde bestemte betingelser, selvom fristen egentlig er overskredet. Udbetaling af støtten vil i stedet blive suspenderet, indtil du har afhjulpet overtrædelsen. Suspensionsreglen anvendes ved manglende opfyldelse af følgende betingelse:

- Information om tilsagnet på erhvervmæssig hjemmeside, (jf. afsnit 3.4).

I tilfælde af manglende opfyldelse af en eller flere af de nævnte betingelser, sender vi dig et brev om afhjælpning af situationen med en frist hertil på 7 dage. Hvis du indsætter logo og tekst på din hjemmeside og dermed opfylder kravet om information om tilsagnet, kan din støtte udbetales. Afhjælper du ikke situationen inden for fristen, træffer vi afgørelse om nedsættelse af dit tilskud.

10.6 Oplysningspligt

Du har pligt til at oplyse Landbrugsstyrelsen om, hvis du ikke længere opfylder betingelserne i tilsagnet. Hvis du ikke opfylder oplysningspligten og betingelserne for et areal, vil Landbrugsstyrelsen som udgangspunkt bortfalde tilsagnet og kræve tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

Svig med støtteberettigelse og misbrug af tilskud

Landbrugsstyrelsen kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til støtte eller omfanget af støtte. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til. Omgåelse, herunder når ansøger kunstigt opdeler sin virksomhed for at opfylde betingelserne til tilskud, betragtes også som svig. Ligeledes kan grov forsømmelse af tilsyn med opgaver, som støttemodtager får løst af tredjepart, blive behandlet som en forsætlig forsømmelse. Landbrugsstyrelsen forbeholder sig retten til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som del af kontrol for svig. Svig medfører, at støtten helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre støtteudelukkelse, bøde eller politianmeldelse. Det er derfor vigtigt, at du kontakter os, hvis du er i tvivl om, hvorvidt en løsning eller fremgangsmåde er legitim og i overensstemmelse med støttebetingelserne.

10.7 Dispensation

Hvis du i særlige tilfælde ikke kan opfylde betingelserne i tilsagnet, kan du søge om dispensation. Ansøgning om dispensation skal være skriftlig og velbegrunder. Du skal sende ansøgning om dispensation til Landbrugsstyrelsen enten via skabelon på arealtilskud@lbst.dk eller plejegræs.dk.

På den måde giver du Landbrugsstyrelsen mulighed for at vurdere din specielle situation. Landbrugsstyrelsen vil herefter tage stilling til, om din ansøgning kan imødekommes og sende dig en skriftlig afgørelse.

Du skal søge og have fået dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med betingelserne. I meget akutte tilfælde kan du ringe til os og så efterfølgende indsende en skriftlig dispensationsansøgning.

Eksempler på hvornår du skal søge dispensation:

- Hvis du har behov for at foretage mekanisk bekæmpelse af ukrudtsarter i strid med forbudsperioden mod slåning eller kemisk bekæmpelse i strid med forbuddet mod sprøjtning,
- Du har behov for at tilskuds fodre (fx ved helårsafgræsning),
- Hvis det er nødvendigt at fjerne dyr fra marken i perioden med fast græsningstryk eller
- Hvis arealet fx er så vådt, at det ikke kan plejes.

Se flere eksempler på hvornår du kan søge dispensation på plejegræs.dk.

At du ikke længere har rådighed over dyr, der kan afgræsse dine marker, accepteres ikke som begrundelse for dispensation, da dyr kan købes i fri handel, eller der kan indgås en græsnings-aftale med tredjemand.

Hvis der er tale om helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder, er der også mulighed for at påberåbe sig force majeure (se afsnit 10.8).

Hvis du har fået en dispensation til nogle af tilsagnsbetingelserne, er det de betingelser, der fremgår af dispensationen, du erklærer at overholde. Du skal altså stadig sætte hak i "Ja" i feltet "Jeg søger om udbetaling af tilskud", også selv om du pga. dispensationen ikke får dit tilskud udbetalt.

Hvis du har fået en dispensation fra plejeforpligtelserne er altid 1-årige, og hvis du har fået en dispensation fra plejeforpligtelserne, får du normalt ikke udbetalt årets tilskud. Dette skyldes, at tilskuddet gives som kompensation for udgifter til pleje, og vi ikke kan kompensere, hvis der ikke har været nogen pleje.

Dispensation til andet end plejeforpligtelserne kan gives, uden at det påvirker årets udbetaling. Det kan for eksempel være dispensation til tilskuds fodring eller anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Sådanne dispensationer kan gælde for flere år.

Dispensation gives kun i særlige tilfælde, og ansøgning skal være velbegrunder og fx begrunder i forholdene på tilsagnsmarken. Som udgangspunkt gives der ikke dispensation, hvis vi har varslet, at vi kommer på kontrol. Ligeledes gives der heller ikke dispensation til overtrædelser konstateret på en kontrol. Hvis arealet godkendes i kontrol, har det ingen konsekvens, at du har fået afslag på dispensation. Hvis der ved kontrollen konstateres overtrædelser, bliver de behandlet iht. sanktionsreglerne.

Husk at søge om dispensation hos Landbrugsstyrelsen, hvis du hjemtager nogle af dyrene, fx på grund af sygdom, eller hvis arealerne er for våde til at kunne afgræsses. Du skal have modtaget afgørelsen om dispensation, før du fjerner dyrene fra arealet. Kun i særlige tilfælde, hvor der er akut fare for dyrevelfærden, må du fjerne dyrene fra arealet, inden du har modtaget afgørelse på din dispensationsansøgning. Du skal i disse tilfælde indsende anmodningen om dispensation hurtigst muligt – det vil oftest sige samme dag, som du har hjemtaget dyrene.

Hvis du har valgt plejeforpligtelsen 'fast græsningstryk' og ønsker en nedsættelse af græsningstrykket på dine arealer, skal du søge om at få godkendt en nedsættelse af græsningstrykket hos Landbrugsstyrelsen (se under afsnit 5.3.3). Du skal være opmærksom på, at vi kun kan godkende et græsningstryk lavere end 0,3 storkreaturer/ha, hvis det er til fordel for naturen.

Bemærk, at du i visse tilfælde – fx hvis arealet er et § 3 areal – først skal indhente en dispensation hos kommunen. Dette er fx tilfældet, hvis du ønsker dispensation til tilskuds fodring på et tilsagnsareal, der er registreret som et § 3 areal.

Oversvømmede arealer

Du skal altid underrette Landbrugsstyrelsen, Arealtilskud, hvis dit tilsagnsareal bliver oversvømmet, så du ikke kan opfylde din plejeforpligtelse, enten fordi det er en del af et vådområdeprojekt, eller fordi vandstanden stiger af andre årsager. Du kan i nogle tilfælde få dispensation fra plejeforpligtelsen, og du mister derved højst årets udbetaling. Hvis det derimod i en kontrol konstateres, at tilsagnsarealerne ikke opfylder betingelserne, vil du ud over bortfald af årets tilskud og en sanktion også risikere bortfald af tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du kan læse mere om nedsættelser af årets tilskud i forbindelse med kontrol i kapitel 9.4.

10.8 Force majeure og usædvanlige omstændigheder

Landbrugsstyrelsen kan i nogle situationer frafalde krav om tilbagebetaling i tilfælde af force majeure eller usædvanlige omstændigheder.

Force majeure er helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder som fx:

- Støttemodtagerens død
- Støttemodtagerens uarbejdsdygtighed i længere tid
- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører bedriften
- Ødelæggelse af stalde på bedriften ved ulykke
- En epizooti eller en plantesygdom, der rammer henholdsvis hele støttemodtagerens besætning eller en del af denne eller alle støttemodtagerens afgrøder eller en del af disse
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Der skal være sammenhæng mellem årsagen til den manglende overholdelse af regler og tidspunktet for den særlige begivenhed. Hvis du vil påberåbe dig force majeure eller usædvanlige omstændigheder, skal du underrette Landbrugsstyrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til at gøre det. Der skal medsendes dokumentation for, at der foreligger force majeure.

Force majeure medfører som udgangspunkt bortfald af årets udbetaling. Hvis det er force majeure pga. en 1-årig hændelse, opretholdes tilsagnet. Hvis det er en ændring af forholdene, der vurderes at blive længerevarende, bortfalder tilsagnet fremadrettet (uden krav om tilbagebetaling).

BEMÆRK, at du altid har pligt til at oplyse Landbrugsstyrelsen om eventuelle ændrede forhold på dine tilsagnsarealer, som betyder, at du ikke kan overholde betingelserne i dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

10.9 Indsamling og offentliggørelse af data

For at kunne administrere ordningen har Landbrugsstyrelsen brug for en række oplysninger. Hvordan disse oplysninger indhentes og behandles, er beskrevet i de følgende kapitler.

10.9.1 Brug af data i ansøgningskemaet

Oplysningerne i ansøgningskemaet bruger Landbrugsstyrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol af de meddelte tilsagn. Oplysningerne vil også blive brugt af Landbrugsstyrelsen eller andre dele af Miljø- og Fødevareministeriet og tredjemand til statistiske, forsknings-, planlægnings- og evalueringsmæssige formål.

Landbrugsstyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de pågældende data, herunder at databehandlingen overholder gældende lovkraft, jf. databeskyttelsesloven (se kapitel nedenfor). Registerne føres og opbevares elektronisk hos Landbrugsstyrelsen.

10.9.2 Opbevaring af kontroloplysninger

Oplysninger, der bliver indhentet til kontrol, vil blive opbevaret i Landbrugsstyrelsen til brug for kontrol af flere støtteordninger. Oplysningerne vil endvidere blive brugt til statistiske, forsknings-, planlægnings- og evalueringsmæssige formål. Opbevaring og anvendelse af data sker i henhold til databeskyttelsesloven, hvis behandlingen af oplysninger er omfattet af denne lov. Databeskyttelsesloven gælder som hovedregel kun for behandlingen af oplysninger om fysiske personer og ikke virksomheder (med undtagelse af enkeltmandsvirksomheder). Hvis du søger om tilsagn som fx aktieselskab, vil de oplysninger om dit selskab, som vi behandler, normalt ikke være omfattet af persondataloven.

Som ansøger har du desuden ret til aktindsigt i din sag efter reglerne i forvaltningsloven, uanset om du søger som fysisk eller juridisk person.

10.9.3 Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?

Databeskyttelsesloven giver dig ret til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger Landbrugsstyrelsen har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet eller slettet eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

10.9.4 Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data

Hvis du indsender Tilsagnsskema 2024 og/eller Fællesskema 2024, skal du være opmærksom på:

- At de afgivne oplysninger i Fællesskemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelse om udbetaling af støtte og tilskud fra Landbrugsstyrelsen under EAGF og EAFRD (EU's landbrugs- og landdistriktsordninger).
- At de afgivne oplysninger i Tilsagnsskemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelse om tilsagn om tilskud fra Landbrugsstyrelsen under EAGF og EAFRD.
- At Landbrugsstyrelsen, Nyropsgade 30, 1780 København V, er dataansvarlig.
- At Landbrugsstyrelsen, Pioner Allé 9, 6270 Tønder og Augustenborg Slot 3, 6440 Augustenborg, er databehandler.

10.10 Klagemuligheder

Hvis du er uenig i vores afgørelse, kan du klage over den. Du skal sende klagen inden 4 uger fra den dag, hvor du fik dette brev.

Du klager via klageportalen, som du finder på Nævnenes Hus' hjemmeside. Derinde kan du læse, hvordan du skal gøre, og se status på din sag. Du logger på klageportalen med MitID.

Din klage bliver automatisk sendt til os i Landbrugsstyrelsen. Hvis vi fastholder vores afgørelse, sender vi klagen videre til [Miljø- og Fødevarerklagenævnet](#) via klageportalen. Du får besked, hvis vi sender din klage videre.

Hvis du ikke sender din klage via klageportalen, afviser Miljø- og Fødevarerklagenævnet din klage, medmindre du er fritaget for brug af klageportalen. Du kan læse mere om fritagelse fra klageportalen på nævnets hjemmeside.

Vi oversender 80 % af klagesagerne til klagenævnet indenfor 3 uger. De resterende sager oversendes hurtigst muligt. Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsbehandlingstid fremgår af klagenævnets hjemmeside. Klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, hvilket betyder, at Landbrugsstyrelsens afgørelse er gældende, indtil den eventuelt ændres. Det betyder, at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage, hvis Landbrugsstyrelsen har krævet dette i afgørelsen. Hvis ikke du gør det, bliver kravet forrentet fra udløbet af indbetalingsfristen. Det vil sige, at i sager, hvor Landbrugsstyrelsen har krævet tilbagebetaling af tilskud, pålægges der renter til kravet, mens din klagesag behandles. Der henvises til [Miljø- og fødevarerklagenævnet](#), hvis der skal tages stilling til om der gives opsættende virkning på klagesag.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

- §28 om ændring af tilsagn og indtræden i tilsagn
- §30 om revision af tilsagn
- §34 om suspension af tilskud
- §§38-39 om afslag, bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud

Derudover er brugt anden lovgivning

- § 5, stk. 1, i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden
- § 8 i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden.
- § 12 i lbk. nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden og § 289a i straffeloven, jf. lovbek. nr. 977 af 17. september 2019
- §2, stk. 1, i Bek nr. 1067 af 21. august 2018 om beskyttede naturtyper
- § 19 b og bilag 2 i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbek. nr. 240 af 13. marts 2019
- § 6, i LBK nr. 103 af 3. februar 2020 om drift af landbrugsjorder
- lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder med senere ændringer
- Jf. § 5, i lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven og Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 (Databeskyttelsesforordningen)).)
- Artikel 4, stk. 1-22, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014
- Artikel 15-17, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 (Databeskyttelsesforordningen)
- artikel 77, stk. 4, litra c, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- artikel 48 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- artikel 28, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- artikel 47, stk. 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

11. Retsgrundlag

De vigtigste regler fremgår af:

Danske regler

- [Bekendtgørelse nr.1076 af 1. juni 2021 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1531 af 7. december 2023 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020.](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1359 af 28. november 2023 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1426 af 1. december 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1520 af 8.december 2023 om konditionalitet for 2024](#)
- [Bekendtgørelse nr. 1654 af 12. december 2023 om ændring af kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)

EU-regler

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) 807/2014 af 11. marts 2014.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014.

Bilag 1. Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs- og naturarealer

Vejledende konsekvens af en række overtrædelsers alvor og omfang bedømt i forhold til formålet med tilskudsordningen. Inddelingen bygger på en faglig vurdering. Konsekvensen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Der anvendes følgende vægtningskategorier:

- **Kategori 4+bortfald:** 100 % nedsættelse + bortfald af tilsagn på arealet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud til arealet.
- **Kategori 4:** 100 % nedsættelse
- **Kategori 3:** 50 % nedsættelse
- **Kategori 2:** 25 % nedsættelse
- **Kategori 1:** 10 % nedsættelse
- **Kategori 0:** 1 % nedsættelse

Udelukkelse: Bortfald af tilsagn, og ingen udbetaling i 2023 og 2024 for miljøtilsagn givet i 2020 og 2021.

Overtrædelse	Forpligtelse	Sanktion
For få dyr på marken	Afgræsning – fast græsningsstryk	Kategori 4 + bortfald:
		Ingen dyr på arealet, så bortfalder dit tilsagn på marken.
		Kategori 4:
		Der er op til 60 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
		Kategori 3:
		Der er 60-84 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
		Kategori 2:
		Der er 85-94 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.
Samhegning	Afgræsning – fast græsningsstryk	Kategori 1 på hele marken:
		Sammenhegning af arealer med tilskud, som ikke har krav om fast græsningsstryk
		Sammenhegning med anden ejer/forpagters areal
Arealet er ikke plejet korrekt	Afgræsning – synligt afgræsset	Kategori 4 +bortfald

		Arealet er ikke plejet
		Afpudsning, men ikke slæt eller afgræsning
		Kategori 4:
		Slæt, men ikke afgræsning.
		Ikke plejet pga. midlertidig oversvømmelse
		Kategori 3:
		Der er tegn på, at der har været/er dyr på arealet, men plantedækket er ikke synligt afgræsset.
Arealet er ikke plejet korrekt	Græsning – ekstensiv græsning.	Kategori 4 + bortfald
		Billederne viser ingen tegn på græsningsaktivitet.
		Kategori 3
		Kun en mindre del af arealet, som vises på billederne, fremstår påvirket af græsningsaktivitet.
Krav til billeder ikke opfyldt.	Græsning – ekstensiv græsning	Kategori 4 + bortfald
		Billeder ikke taget og indsendt inden for fristen, billeder viser ikke tilsagnsarealet eller billeder er ikke taget på tilsagnsarealet.
		Kategori 1
		For få billeder, men de indsendte billeder viser, at kravet til pleje er opfyldt.
		Billederne viser ikke græssende dyr, men viser dog, at kravet til pleje er opfyldt.
Afpudsning kun som en del af afgræsningen	Afgræsning	Kategori 2
		Afpudsning før påbegyndt afgræsning
		Fladedækkende afpudsning
Aktivitet i strid med formålet med plejeformen	Græsning – ekstensiv græsning	Kategori 2
		Taget slæt
		Fladedækkende afpudsning.
Afgræsset af andet end drøvtyggende husdyr eller heste	Afgræsning, slæt	Kategori 4
		Afgræsning med andet end drøvtyggende husdyr eller heste
Manglende slæt	Slæt	Kategori 4+bortfald:
		Der er ikke taget slæt, afgræsset eller lavet en afpudsning.

		Kategori 3: Der er ikke taget slæt, men marken er slået, uden at plantematerialet er fjernet.
		Kategori 2: Afgræsset men ikke taget slæt (det er tydeligt, at der ikke er taget slæt)
Tilskuds fodring	Afgræsning, slæt	Kategori 3 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med ensilage eller kraftfoder
		Kategori 2 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med hø og wrapphø. Fodring med halm i baller eller i foderstativer
Intet plantedække	Afgræsning, slæt	Kategori 4 Bar jord som følge af naturlige forhold
		Kategori 4 + bortfald Under 1/3 planter i forhold til sort jord. De enkelte områder uden plantedække er større end 1 ha eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken.
Omlægning (bl.a. jordbearbejdning)	Afgræsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Omlægning af tilsagnsarealet, herunder jordbearbejdning (fx etablering af vildtremiser eller læhegn).
Slåning i forbudsperioden	Afgræsning, slæt	Kategori 3: Slåning i forbudsperioden.
Direkte tilførsel af gødning til arealet	Afgræsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Direkte tilførsel af gødning til arealet.
Direkte tilførsel af pesticider til arealet	Afgræsning, slæt	Kategori 4+ bortfald: Sprøjtning under hegn beregnes som længden af overtrædelsen ganget med en fast bredde på 2 meter. Sprøjtning af arealer under 100 m ² rundes altid op til 100 m ² . Brug af pesticider på arealet.
Vandhuller og grøfter mm.	Afgræsning, slæt	Kategori 4 + bortfald Vandhul, sø eller lignende over 1 ha, eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken.
		Vandløb, grøft eller lignende over 1 ha, eller udgør sammen med andre ikke-afgræssede områder mere end 20% af marken.
		GLM-landskabelementer i form af søer over 100 m ² op til 2.000 m ² . Søer over 2.000 m ² som beskyttede efter naturbeskyttelseslovens §3
Remiser og læhegn	Afgræsning, slæt	Kategori 4 + bortfald Remise/vildtremise
		Eksisterende Læhegn

Erhvervsmæssig hjemmeside ikke indsat korrekt EU-logo og tekst	Afgræsning, slæt	Kategori 0:
		Hvis hjemmesiden ikke indeholder logo eller tekst.
Manglende opbevaring af skatte-, moms- og driftsregnskaber	Afgræsning, slæt	Kategori 1
		Manglende opbevaring af skatte, moms og driftsregnskaber
Kombination af tilsagn og grundbetaling	Afgræsning, slæt	Kategori 4 + bortfald:
		Du søger om grundbetaling, selvom du har et tilsagn, som ikke kan kombineres med grundbetaling (tilsagnstype 66)
Udelukkelse		
Følgende overtrædelser er alvorlige overtrædelser og medfører, at tilsagnet bortfalder med krav om tilbagebetaling, og i 2019 og 2020 udbetales der ingen tilskud for miljøtilsagn givet i 2018-2019	Afgræsning, slæt	Areal tilført plantebeskyttelsesmidler, der ikke er godkendt til anvendelse i Danmark.
Kriterier for støtteberettigelse		
Følgende krav er støtteberettigelses kriterier og vil altid føre til bortfald af tilsagnet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt støtte.	Afgræsning, slæt	Arealet er ikke beliggende i en mark, der på ansøgningstidspunktet opfylder kravet for beliggenhed inden for de særligt udpegede Natura 2000-arealer til pleje, gentegning i Natura 2000, har en HNV-værdi på minimum 5 eller er omfattet af et vådområdeprojekt.
		Marken er på ansøgningstidspunktet ikke over 0,3 ha og heller ikke sammenhængende med en anden mark, så de tilsammen er over 0,3 ha
		Tilsagnshaver driver ikke arealet som ejer eller forpagter
		Arealet er tilplantet med skov ved tilsagnsperiodens begyndelse
		Arealet er pålagt fredskovspligt, bortset fra ubevoksede fredskovspligtige arealer
		Arealet er omfattet af en tilskudsordning til skovbrug
		Der er en udtagningsforpligtelse på arealet
		Der er uforenelige tilskudsordninger på arealet
		Arealet er omfattet af en anden forpligtelse til afgræsning eller slæt.
		Arealet er ikke tilskudsberettigede under PLG-PLG, herunder fx arealer der anvendes som:
		Bygninger/anlæg
		Vindmøller, befæstet areal
		Befæstet vej eller vej uden plantedække

		Crossbaner
		Råstofindvinding, grusgrave
		Haver/parker
		Solceller
		Containerplads
		Elmast, befæstet areal

Bilag 2. Sanktionering ved overskridelse af 20 % fleksibilitet

I nedenstående liste står sanktionerne listet med de observationer med den mest permanente karakter og højeste sanktion øverst, og de observationer, der fører til den laveste sanktion nederst. Når der i sagsbehandlingen skal tages stilling til hvilke af kontrollens observationer, der skal indgå i de 20 % fleksibilitet – og derfor ikke skal sanktioneres - startes der for oven, og "fyldes op" i fleksibiliteten ned ad listen, til grænsen er nået. Hvis grænsen nås, inden alle områder med en bestemt observation er nået, tages den største observation først og dernæst de mindre, dog tages en mindre observation inden for kategorien, hvis den største ikke kan rummes i fleksibiliteten. Hvis der stadig er "plads i fleksibiliteten" og den største tilbageværende i en kategori ikke kan rummes inden for de 20 %, tages der den næststørste osv. Hvis de sidste observationer inden for en kategori ikke kan rummes inden for de 20%, men der stadig er "plads i fleksibiliteten" fortsættes til næste kategori og processen gentages.

De overskydende observationer sanktioneres efter gældende sanktionstabel.

Kategori	Obs. Nr.	Navn	Sanktion hvis de ikke indgår i de 20 %
1	3.7.1	Vandhul, sø eller lignende (ikke GLM-søer)	100% + bortfald
2	3.7.2	Vandløb, grøft eller lignende	100% + bortfald
3	3.2.3	Remise/vildtremise	100% + bortfald
4		Krat	100% + bortfald
5	3.2.4	Læhegn	100% + bortfald
6	12.1.9	Tætte træer uden plantedække under	100% + bortfald
7	12.1.7	Plantedækket er ikke opretholdt	100% + bortfald
8	11.3.5	Arealet er ikke udnyttet til slæt	100% + bortfald
9	11.1.3 11.4.1. 11.4.1.4	Arealet er ikke afgræsset	100% + bortfald
10	12.1.8	Bar jord som følge af naturlige forhold	100%
11	11.1.2	Arealet er ikke afgræsset på grund af midlertidig oversvømmelse	100 %
12	11.1.1	Arealet er ikke afgræsset, men der er taget slæt	100%
13	11.3.2	Der er ikke taget slæt, men arealet er afpudset	50%
14	11.2.2	Arealet er ikke synligt afgræsset den 15. september, men der har været dyr på arealet	50%
15	11.3.3	Der er ikke taget slæt, men arealet er afgræsset	25%

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk